

СТРАТЕГІЯ

РОЗВИТКУ ОСВІТИ ПОЛТАВСЬКОЇ ОБЛАСТІ НА 2023–2027 РОКИ

 Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra
За підтримки Швейцарії

 DECIDE
швейцарсько-український проєкт
ДЕЦЕНТРАЛІЗАЦІЯ ДЛЯ РОЗВИТКУ
ДЕМОКРАТИЧНОЇ ОСВІТИ

DOCCU
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ

PÄDAGOGISCHE
HOCHSCHULE
ZÜRICH

**PH
ZH**

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішенням пленарного засідання двадцятої позачергової сесії восьмого скликання обласної ради від 23.12.2022 N°516

в редакції, затвердженій рішенням пленарного засідання тридцять першої позачергової сесії обласної ради восьмого скликання 26 квітня 2024 року N° 784

Стратегія розвитку освіти Полтавської області на 2023–2027 роки

Видання здійснено за підтримки Швейцарії
в межах впровадження Швейцарсько-українського проекту DECIDE –
«Децентралізація для розвитку демократичної освіти» (www.decide.in.ua)

C83

Розроблено відповідно до Конституції України, законів України, нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України, Стратегії розвитку Полтавської області на 2021–2027 роки, затвердженої рішенням пленарного засідання двадцять дев'ятої сесії обласної ради сьомого скликання від 20 грудня 2019 року № 1242 (зі змінами).

Стратегія ґрунтується на аналітичному звіті та SWOT-аналізі стану освіти в Полтавській області до повномасштабної збройної агресії рф, аналізі впливу війни на сферу освіти в регіоні, а також пріоритизації проблем різних складників освіти.

Документ створено на виконання меморандуму про співробітництво між Полтавською ОДА та ГО «Розвиток громадянських компетентностей в Україні» щодо впровадження швейцарсько-українського проєкту DECIDE в частині модернізації у сфері освіти.

Склад робочої групи:

Полторак Валентина – менеджерка Проєкту DECIDE, заступниця голови ГО «DOCCU»;

Кончаковський Євген – директор Департаменту освіти і науки обласної військової адміністрації;

Зелюк Віталій – керівник робочої групи, директор Полтавської академії неперервної освіти імені М. В. Остроградського;

Жабенко Лариса – координаторка компоненту 1 «Децентралізація управління освітою» Проєкту DECIDE, головна експертка ГО «DOCCU»;

Міщенко Марія – експертка Проєкту DECIDE з розробки стратегій регіонального розвитку в сфері освіти;

Михайлова Тетяна – фахівчиня Компоненту 1 «Децентралізація управління освітою» Проєкту DECIDE, експертка ГО «DOCCU»;

Долина Ірина, директорка навчально-методичного центру професійно-технічної освіти у Полтавській області;

Дудко Сергій, заступник директора Полтавської академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського;

Щенко Марина, професор кафедри розвитку освітніх галузей Полтавської академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського;

Костенко Мирослав, начальник управління освіти виконавчого комітету Лубенської міської ради Полтавської області;

Костогриз Алла, начальниця відділу освіти виконавчого комітету Решетилівської міської ради Полтавської області;

Кропивка Павло, директор Департаменту фінансів обласної військової адміністрації;

Крупіна Леся, директорка Кременчуцького педагогічного коледжу імені А.С. Макаренка;

Москалик Геннадій, директор департаменту освіти виконавчого комітету Кременчуцької міської ради Полтавської області;

Нестуля Олексій, ректор Полтавського університету економіки і торгівлі;

Петрушко Каріна, завідувачка центру освітнього маркетингу та розвитку Полтавської академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського;

Пилипенко Вадим, перший заступник директора Полтавської академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського;

Устименко Тетяна, в.о. професора кафедри освітньої політики Полтавської академії неперервної освіти ім. М.В. Остроградського.

ЗМІСТ

1. Актуальність Стратегії розвитку освіти Полтавської області	8
2. Аналіз стану освіти в Полтавській області.....	9
2.1. До повномасштабної збройної агресії рф проти України	9
2.1.1. Дошкільна освіта.....	9
Доступність освіти	9
Кадровий потенціал.....	10
Якість освіти	10
Фінансування освіти	11
Висновки	11
Виявлені проблеми у сфері дошкільної освіти.....	11
2.1.2. Повна загальна середня освіта.....	11
Доступність освіти	11
Кадровий потенціал.....	15
Якість освіти	15
Фінансування освіти	17
Освітній простір: матеріально-технічне забезпечення, комфорт, безпека.....	19
Висновки	20
Виявлені проблеми у сфері повної загальної середньої освіти	20
2.1.3. Позашкільна освіта.....	20
Доступність освіти	20
Кадровий потенціал.....	22
Якість освіти	23
Фінансування освіти	23
Освітній простір: матеріально технічне забезпечення, комфорт, безпека.....	23
Висновки	24
Виявлені проблеми у сфері позашкільної освіти	24
2.1.4. Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта.....	24
Доступність освіти	24
Висновки	25
2.1.5. Вища освіта	25
2.1.6. Сформованість системи управління освітою	26
Висновки	26
Наскрізні проблеми.....	26

2.2. Аналіз впливу повномасштабної збройної агресії РФ проти України на сферу освіти в регіоні.....	26
2.2.1. Дошкільна освіта.....	26
Доступність освіти.....	26
2.2.2. Повна загальна середня освіта.....	27
Доступність освіти.....	27
Кадровий склад.....	28
Освітнє середовище.....	28
2.2.3. Позашкільна освіта.....	28
Доступність освіти.....	28
2.2.4. Створення безпечних умов та зміни в складі населення області.....	29
3. Аналіз сильних та слабких сторін, а також загроз та можливостей розвитку освіти в області (SWOT-аналіз).....	30
4. Пріоритизація ключових проблем системи освіти Полтавської області.....	31
5. Стратегічне бачення розвитку освіти Полтавської області.....	31
Візія/Кінцева мета.....	31
6. Стратегічні цілі.....	31
Стратегічна ціль 1. Заклади освіти мають безпечне та комфортне освітнє середовище.....	31
Стратегічна ціль 2. Педагогічні працівники ефективно використовують інструменти дистанційного навчання, моніторингу освітніх втрат та розривів, є вмотивованими до професійної діяльності, фахового зростання.....	32
Стратегічна ціль 3. Мережа закладів освіти є доступною та ефективною.....	33
Стратегічна ціль 4. Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта зорієнтовані на відновлення економіки та відповідають запитам ринку праці та здобувачів.....	34
Стратегічна ціль 5. У закладах загальної середньої освіти ефективно впроваджується військово-патріотичне виховання.....	35
7. Система моніторингу та оцінювання результативності.....	36
8. Фінансове забезпечення.....	36
Додаток 1	37

1. Актуальність Стратегії розвитку освіти Полтавської області

Стратегія розвитку освіти Полтавської області на 2023-2027 роки (далі - Стратегія) розроблена відповідно до Конституції України, законів України «Про засади державної регіональної політики», «Про освіту», «Про дошкільну освіту», «Про повну загальну середню освіту», «Про професійну (професійно-технічну) освіту», «Про позашкільну освіту», «Про охорону дитинства», Концепції реалізації державної політики у сфері реформування загальної середньої освіти «Нова українська школа» на період до 2029 року, затвердженої розпорядженням Кабінету Міністрів України від 14.12.2016 № 988-р, а також відповідних постанов Верховної Ради та Кабінету Міністрів України, нормативно-правових документів Міністерства освіти і науки України, Стратегії розвитку Полтавської області на 2021-2027 роки, затвердженої рішенням пленарного засідання двадцять дев'ятої сесії обласної ради сьомого скликання від 20 грудня 2019 року № 1242 (зі змінами), та інших нормативно-правових документів. Стратегія враховує Цілі сталого розвитку ООН до 2030 року («Глобальні цілі»), зокрема ціль 4 - «Якісна освіта».

Підставами для розроблення Стратегії є необхідність поглибленого розвитку освіти в регіоні з урахуванням здобутих за попередні періоди досягнень та подолання наслідків повномасштабного збройного вторгнення РФ на територію України.

Аналіз стану освіти здійснено на підставі даних, оприлюднених Державною службою статистики України, державною науковою установою «Інститут освітньої аналітики» та з урахуванням оперативних даних, наданих Департаментом освіти і науки Полтавської ОДА.

Стратегія ґрунтується на аналітичному звіті та SWOT-аналізі стану освіти в Полтавській області до повномасштабної збройної агресії РФ, аналізі впливу війни на сферу освіти в регіоні та пріоритизації проблем різних складників освіти. Документ визначає бачення, стратегічні та операційні цілі розвитку освіти на період 2023-2027 років, зокрема за такими ключовими напрямками:

1. Доступність освіти.
2. Кадровий потенціал.
3. Якість освіти.
4. Фінансування.
5. Сформованість системи управління освітою.
6. Комфорт і безпека.
7. Матеріально-технічне забезпечення.

Стратегія може змінюватися в установленому чинним законодавством порядку в разі, якщо в період її виконання відбуватимуться зміни в освітньому законодавстві, державній освітній політиці, у соціально-економічній ситуації в області, що потребуватимуть відповідного реагування. Стратегія передбачає взаємодію з наявними обласними програмами з питань освіти, молоді, культури тощо.

2. Аналіз стану освіти в Полтавській області

2.1. До повномасштабної збройної агресії РФ проти України

Аналіз стану освіти в Полтавській області (2020-2021 роки) здійснено за сферами освіти, ключовими напрямками розвитку освіти в області та з урахуванням уніфікованої системи критеріїв та індикаторів розвитку освіти. Показники та індикатори, які на момент аналізу не вимірювали та які не перебували у відкритому доступі, враховані не були.

Аналіз стану освіти в Полтавській області до повномасштабної війни наведено з міркувань етапності післявоєнного відновлення сфери: антикризових заходів, досягнення довоєнних показників та подальшого розвитку.

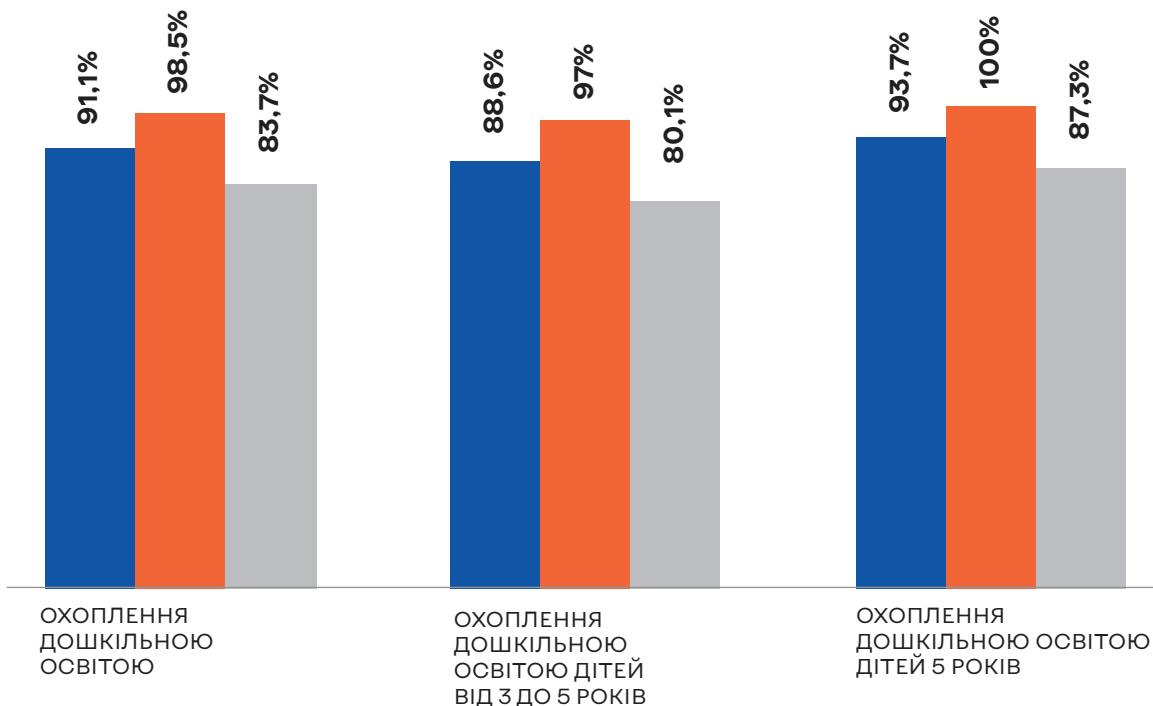
2.1.1. Дошкільна освіта

Доступність освіти

У Полтавській області наприкінці 2021 року функціонувало 620 закладів дошкільної освіти (далі – ЗДО), з яких 198 були розташовані в міській місцевості та 422 – у сільській. В них здобували дошкільну освіту близько 41 тис. вихованців.

Показник охоплення дітей (від 3 до 6 (7) років) дошкільною освітою у закладах становив 91,1 %, зокрема 83,7 % – у сільській, 98,5 % – у міській місцевості.

— Охоплення дітей дошкільною освітою

- Загалом
- Міська місцевість
- Сільська місцевість

А втім, за неповного охоплення дітей дошкільною освітою спостерігалась черга до ЗДО, адже завантаженість закладів на 100 місць (за підсумками 2020 року) становила 104 дитини: для міської місцевості цей показник становив 119, а для сільської – 74.

У 2021/2022 н.р. середня наповнюваність груп вже становила 97,7%, натомість наповнюваність інклюзивних груп в ЗДО – 107%.

Водночас черга до ЗДО за останні роки скорочувалась. Так у 2018 році на 100 місцях виховувались 121 дитина, у 2019 році – 115 дітей. Насамперед це забезпечувалося шляхом створення додаткових місць у закладах освіти: у 2018 – 378, у 2019 – 192, у 2020 – 217 додаткових місць.

Мережа охоплювала 119 інклюзивних ЗДО та 187 інклюзивних груп, у яких виховували 345 дітей з ООП, а саме:

- діти з порушенням опорно-рухового апарату – 10;
- діти з дитячим церебральним паралічем – 9;
- діти з порушенням слуху – 8;
- діти з порушенням зору – 9;
- діти з тяжкими порушеннями мовлення – 115;
- діти з синдромом Дауна – 16;
- діти з розладом спектру аутизм – 46;
- діти з затримкою психічного розвитку – 81;
- діти з порушенням інтелектуального розвитку – 24;
- діти з гіпер/гіпоактивністю – 2;
- діти з соматичними порушеннями і нормою інтелекту – 0;
- діти з незахищених верств населення – 0;
- діти зі складними порушеннями розвитку – 25.

Загалом в інклюзивних групах виховувалось лише 27,09% дітей від загальної кількості вихованців ЗДО з ООП.

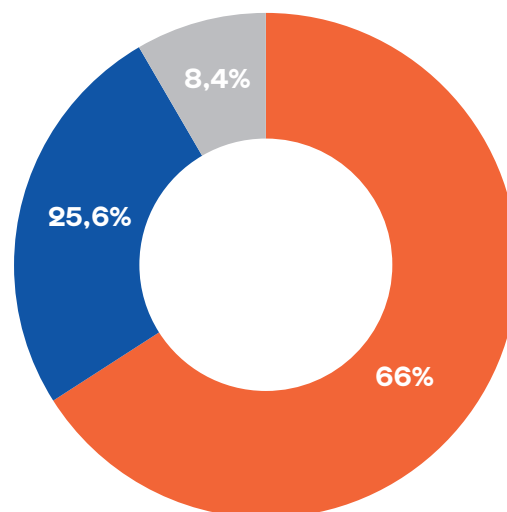
Кадровий потенціал

Дошкільну освіту забезпечували 11 485 штатних працівників ЗДО, з яких 5 008 – педагогічні працівники. У Полтавській області налічувалось 543 директори закладів (88 % від загальної потреби), 153 – практичні психологи, 187 – асистентів вихователя та 5 асистентів дитини в інклюзивних групах, що свідчило про наявність вакантних посад керівників ЗДО та потребу в практичних психологах.

Переважно дошкільну освіту забезпечували педагогічні працівники 36–59 років, чверть педагогів були молодими кадрами до 35 ро-

ків, найменше в ЗДО працювало педагогів старше 60 років.

— Віковий склад педагогічних працівників ЗДО

- До 35 років
- 36 - 59 років
- 60 років та старше

Підвищення кваліфікації педагогічних працівників забезпечувала Полтавська академія неперервної освіти ім. М. В. Остроградського (далі – ПАНО), на офіційному сайті якої публікуються навчальні програми підвищення кваліфікації для вихователів-методистів, вихователів, інструкторів з фізкультури, музичних керівників, асистентів вихователів інклюзивних груп, директорів ЗДО, а також розміщено програму короткотермінового курсу підвищення кваліфікації, розрахованого на 30 годин, для вихователів ЗДО. На базі ПАНО в 2021 році курсове підвищення кваліфікації здійснили 618 працівників.

Якість освіти

Над розбудовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти працювало 24 ЗДО області, що становило 3,9 %.

Фінансування освіти

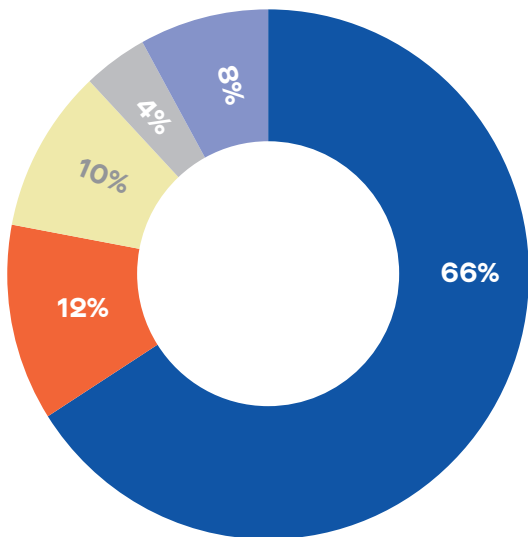
У 2019 році середньорічні витрати на надання дошкільної освіти одній дитині в Україні становили 26 814,2 грн. У Полтавській області такий показник становив 26 592,4 грн, а на початку 2021 року зріс до 40 894 грн.

Фінансування сфери дошкільної освіти в області (коштом засновників) за 2019 рік становило 1 297 598,1 тис. грн. А в 2021 році на дошкільну освіту було спрямовано 1 529 568,1 тис. грн.

Основні витрати сфера дошкільної освіти мала на оплату праці, а також забезпечення харчування та оплату комунальних послуг, що на розвиток закладів залишало лише 4%.

У 2021 році Полтавська область отримала 19 379,1 тис. грн субвенції з державного бюджету місцевим бюджетам. Кошти субвенції спрямовували на підтримку осіб з ООП як у сфері дошкільної освіти, так і у сферах повної загальної середньої та професійно-технічної освіти. У 2020 році загальний відсоток використання цієї субвенції становив 64,1%, а от у 2021 році – 72,3%.

Фінансове забезпечення дошкільної освіти (кошти засновників)

- Оплата праці
- Забезпечення безоплатного харчування
- Оплата комунальних послуг
- Закупівля обладнання та інвентарю
- Інше

Висновки:

Сфера дошкільної освіти Полтавської області мала розгалужену та неоднорідну за наповненістю мережу закладів: у сільській місцевості спостерігалася нижча наповнюваність ЗДО, ніж в міській місцевості. Загалом у регіоні простежувався високий рівень охоплення дітей дошкільною освітою. У містах ЗДО були переповнені за неповного охоплення дітей дошкільною освітою. Основні витрати на дошкільну освіту становили: оплата праці, комунальні послуги та харчування дітей. На розвиток ЗДО залишалося менше 4% коштів.

Виявлені проблеми у сфері дошкільної освіти:

- перевантажені ЗДО в міській місцевості за неповного охоплення дітей дошкільною освітою в закладах, що свідчить про недоступність дошкільної освіти за інституційною формою для певної частини дітей;
- переповнені інклюзивні групи ЗДО;
- низька частка дітей з ООП, що виховувалась в інклюзивних групах;
- неповне кадрове забезпечення ЗДО;
- переважна більшість видатків становило покриття заробітної плати, оплату комунальних послуг та забезпечення безоплатного харчування дітей, у результаті менше 4% фінансування лишалося на розвиток закладів: закупівлю обладнання та інвентарю.

2.1.2. Повна загальна середня освіта

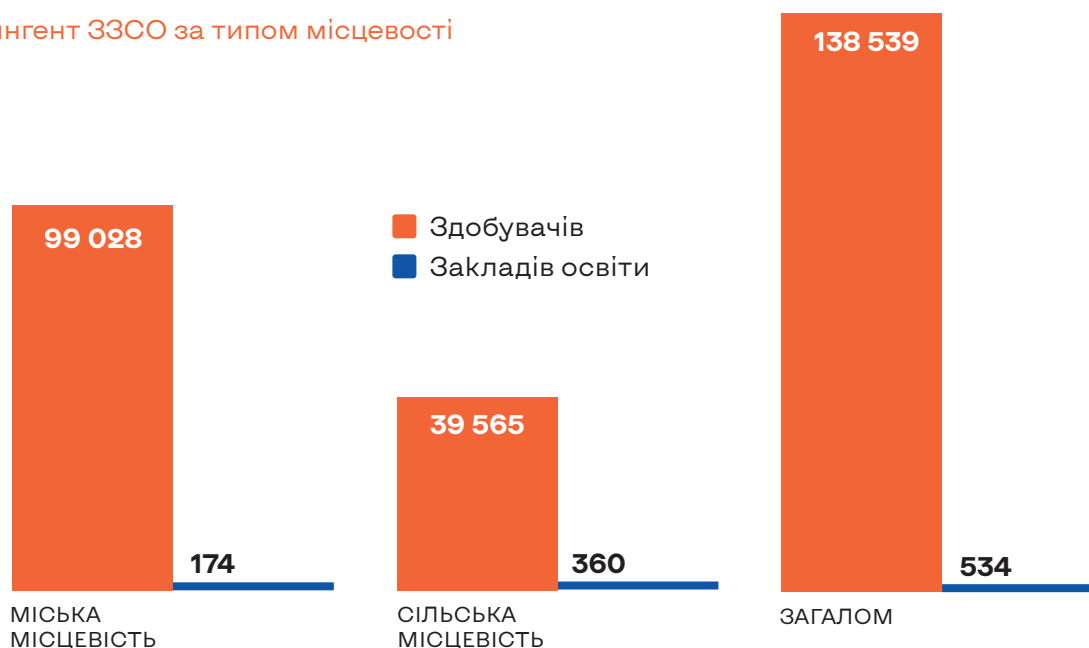
Доступність освіти

У 2021 році функціонувало 534 денних заклади загальної середньої освіти (далі – ЗЗСО), у яких у 7503 класах здобували освіту 138 593 учня.

За даними ЗНЗ-1, у сільській місцевості було: 360 шкіл, 3 463 класи, 39 565 учнів; натомість у міській місцевості – 174 школи, 40564 класи, 99028 учнів.

Відповідно, сільська місцевість мала вдвічі більше шкіл, ніж міська, враховуючи, що в містах навчається майже втричі більше учнів.

— Контингент ЗЗСО за типом місцевості

Водночас в області функціонували:

- ліцей з посиленою військово-фізичною підготовкою (86 здобувачів);
- 2 наукових ліцеї (728 здобувачів);
- 2 спортивних ліцеї (536 учнів);
- мистецький ліцей (116 учнів);
- 10 спеціальних шкіл (1206 здобувачів), з яких у сільській місцевості – 5 закладів на 450 учнів;
- 3 навчально-реабілітаційних центри (292 учня), з яких у сільській місцевості – 2 центри на 200 дітей;
- 7 приватних ЗЗСО з 428 учнями.

Загалом спеціалізовану освіту отримували 4,43% учнів в регіоні.

Переважно навчання відбувалося в одну зміну, однак 2 зміни мали 32 (5,9%) ЗЗСО, з яких 1 – у сільській місцевості. У другу зміну навчалися 6027 (4,3%) учнів.

Групи подовженого дня (далі – ГПД) мали 377 шкіл, у яких виховувалися 24157 учнів. Переважно контингент ГПД становили учні початкових класів – 91,8%. 40,6% учнів початкової школи відвідували ГПД.

В області було створено 91 опорну школу із 72 філіями, у яких навчалися 37353 учні, зокрема 3597 у філіях. 524 учні з ООП навчалися у 430 класах опорних шкіл. Кількість населених пунктів, з яких довозяться учні до опорних закладів, становить 401. Кількість шкільних автобусів у опорних школах – 224 одиниці.

Підвезенням до ЗЗСО та у зворотному напрямку було забезпечено 98,73% учнів.

У середньому, за різними даними, на 1 вчителя припадало 11 учнів: 8 – у містах та 16 у селах. Середня наповнюваність класів становила 14,7 учнів, зокрема, у сільській місцевості відповідний показник – 12 учнів. Відносно максимальної кількості учнів, визначеної законодавством, цей показник становив 70,2%.

За даними ЗНЗ-1, у 2020/2021 н.р. кількість класів-комплектів та класів початкової школи до 15 учнів становила 17,9%, у сільській місцевості 31,8%, а у міській – 5,1%.

Утім, у 2021/2022 н.р. середній показник кількості класів-комплектів початкової школи становив 3%, а кількість класів початкової школи до 15 учнів становила 39,2%. Зокрема, у сільській місцевості спостерігалось 73,4% класів до 15 учнів та 5% класів-комплектів. У міській місцевості – 9,3% класів до 15 учнів та 1,3% класів-комплектів.

Малокомплектних (1-50 учнів) ЗЗСО, за ЗНЗ-1, було 145 шкіл, з яких 106 у сільській місцевості та 39 у міській. Це, своєю чергою, становило 28,8 % від загальної кількості шкіл, 21,1 % у сільській місцевості та 7,8 % у міській місцевості. Менше 20 учнів навчалось в 5 школах сільської місцевості.

У ЗЗСО було організовано 959 інклюзивних класів, у яких з 1858 учнів з ООП навчалися 1356 учнів.

— Інклюзивна освіта

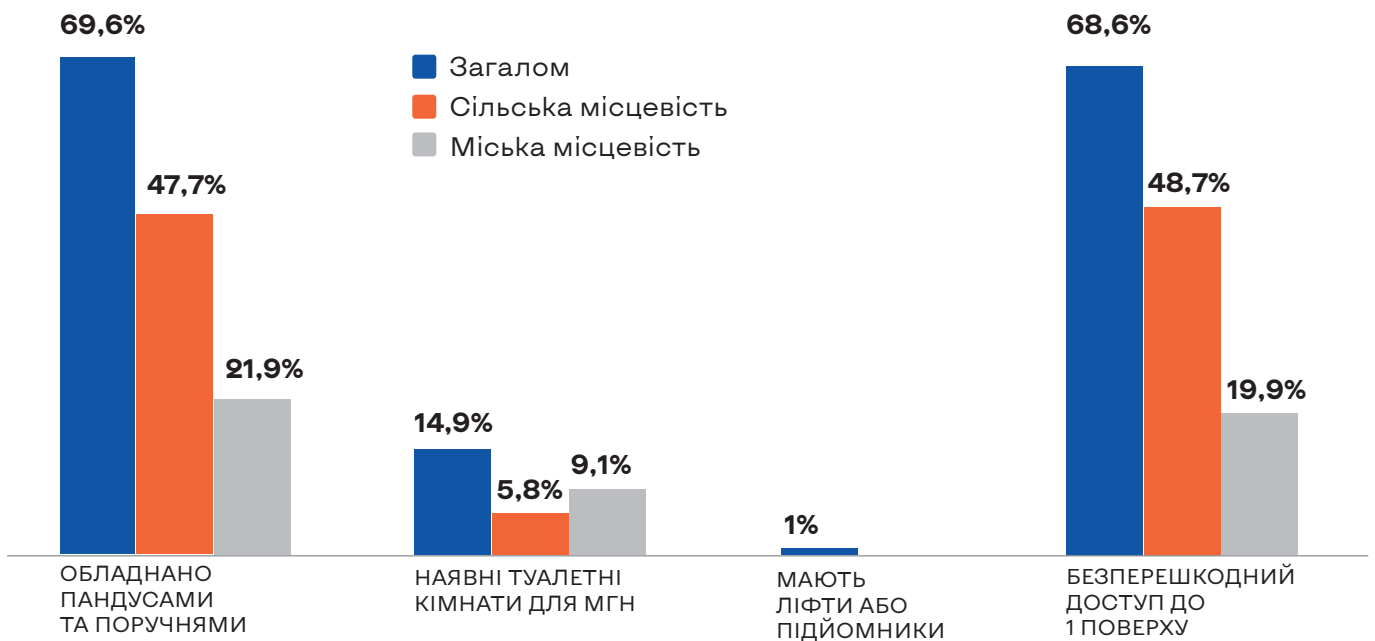
Натомість у спеціальних класах ЗЗСО навчалося 111 дітей, у спеціальних школах – 1498. Найбільше в спеціальних школах навчалося учнів з інтелектуальними порушеннями (624 учні) та з порушенням опорно-рухового апарату (145 учнів).

Отже, 73 % від загальної кількості дітей з ООП навчалися в інклюзивних класах. Од-

нак майже 27 % здобували освіту за індивідуальними формами здобуття освіти.

Більше половини шкіл забезпечувало доступність до першого поверху, проте в переважній більшості ЗЗСО архітектурно недоступними залишалися туалетні кімнати для маломобільних груп населення (далі – МГН) та інші поверхи.

— Архітектурна доступність ЗЗСО

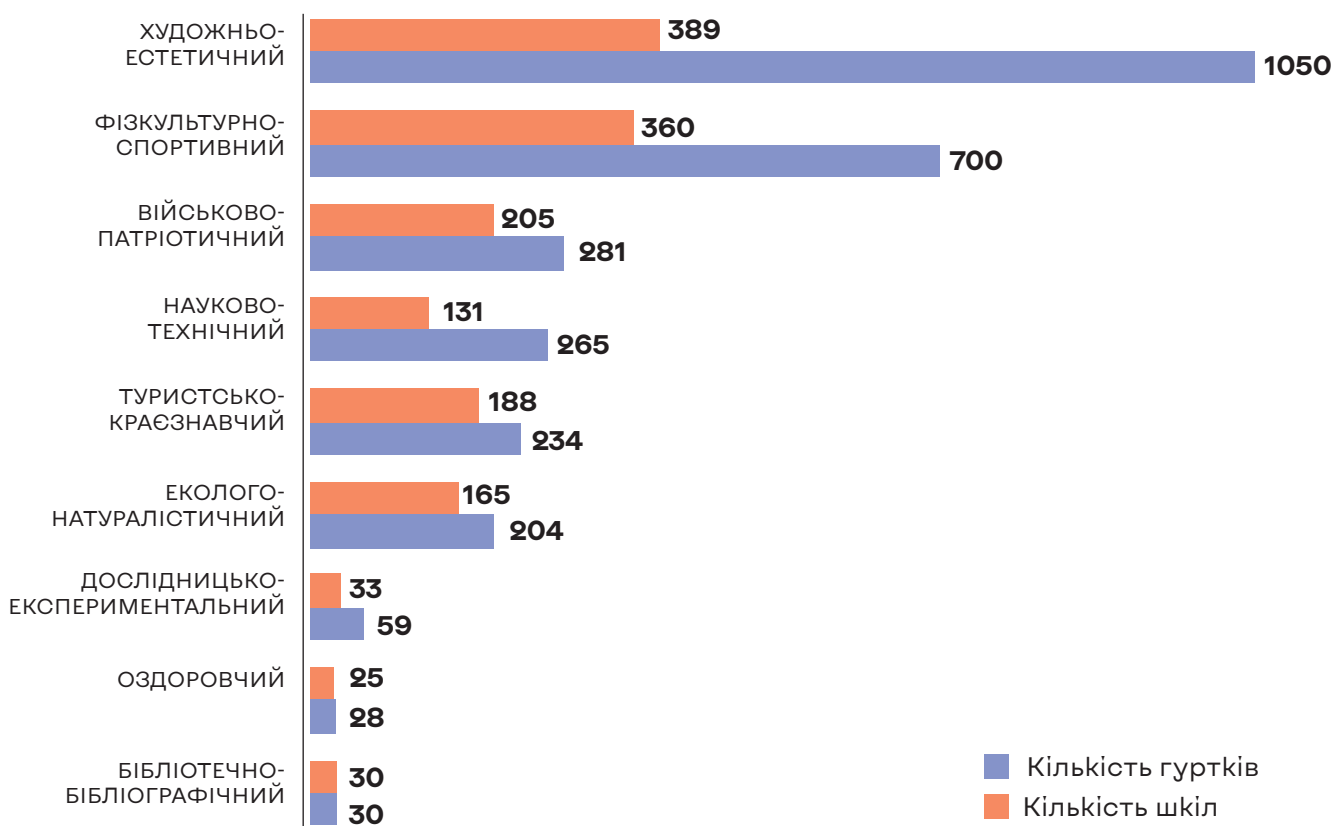
В області функціонувало 29 інклюзивно-ресурсних центрів (далі – ІРЦ), які обслуговували 204 568 дітей. ІРЦ повною мірою охоплювали обласний запит на відповідні послуги.

ЗЗСО також забезпечували й позашкільну освіту, зокрема 478 шкіл мали 3403 гуртки та секції, які відвідували 51422 або 37,1% учнів. З них:

— Кількість учнів, залучених до гурткової роботи при ЗЗСО, за напрямками

— Організація гурткової роботи при ЗЗСО

Середня наповнюваність гуртків/секцій становила 15,2.

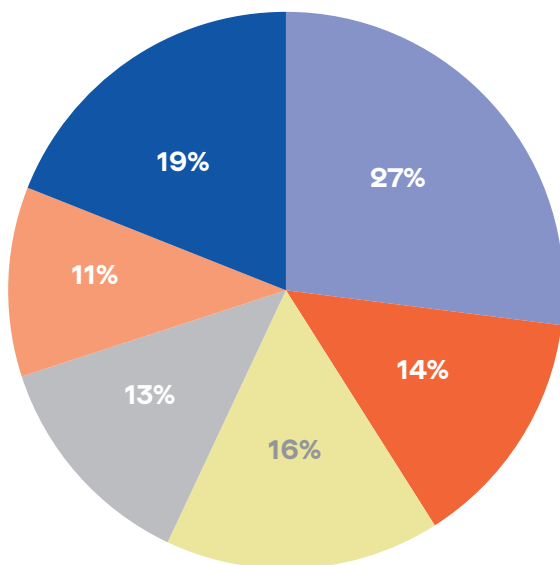
Кадровий потенціал

Склад педагогічних працівників системи повної загальної середньої освіти Полтавської області в 2020 році становив 15 238 осіб, з них 13 032 – жінки. Вакантними залишались 88,7 ставок педагогічних працівників.

Три та більше предметів викладали 2 007 учителів або 21,6% від загальної кількості вчителів-предметників. Більшість із них – у сільській місцевості.

За віком переважали педагогічні працівники 41-50 років, однак суттєво збільшувалась частка вчителів віком 51-54 роки (+82 особи за рік) та понад 60 років (+120 осіб за рік), водночас суттєво скорочувалась кількість молодих вчителів до 30 років (- 131 особа за рік).

— Віковий склад педагогічних працівників ЗЗСО

- До 30 років
- 31-40 років
- 41-50 років
- 51-54 роки
- 55-60 років
- 60 років та старше

Успішно пройшли сертифікацію протягом 2019-2020 років 61 вчитель початкової школи (1,9% від загальної кількості вчителів 1-4 класів): 22 у 2019 та 39 у 2020 році.

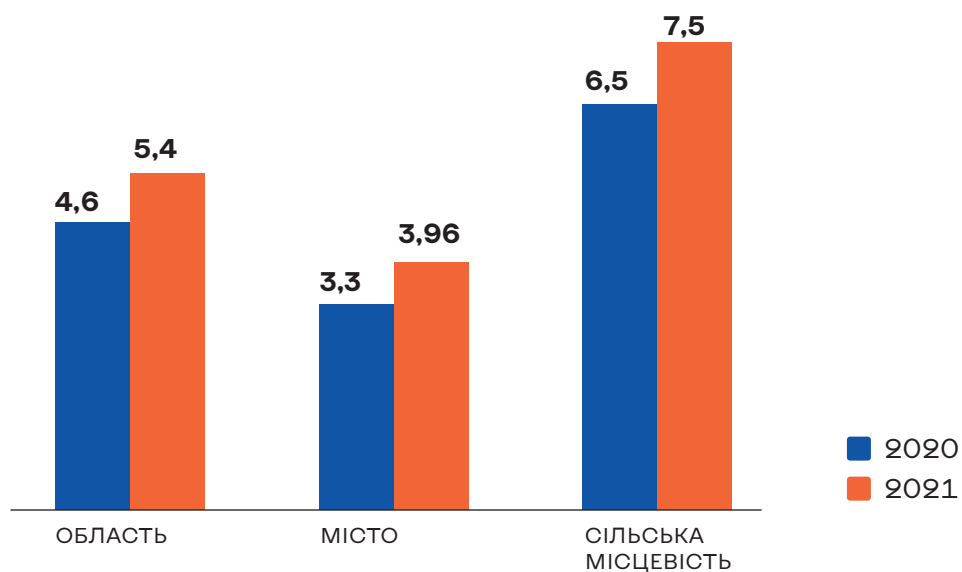
Водночас 23% громад мали центри професійного розвитку педагогічних працівників, оскільки на Полтавщині функціонувало 14 центрів професійного розвитку педагогічних працівників (у Глобинській, Горішньоплавнівській, Кременчуцькій, Козельщинській, Гребінківській, Лубенській, Хорольській, Оржицькій, Гадяцькій, Лохвицькій, Зіньківській, Карлівській, Кобеляцькій та Полтавській територіальних громадах). Заводська, Великобудищанська, Лютенська, Петрівсько-Роменська, Сенчанська, Сергіївська ТГ отримують послуги сусідніх центрів на умовах співпраці.

Якість освіти

Оскільки в 2020 та 2021 роках здобувачі освіти були звільнені від обов'язкового проходження ДПА у формі ЗНО через пандемію COVID-19, відповідні дані не можуть бути використані для формулювання висновків про навчальні досягнення всієї сукупності здобувачів освіти, які завершували здобуття повної загальної середньої освіти у 2020/2021 навчальному році, а також для порівняння з даними щодо результатів ДПА попередніх років.

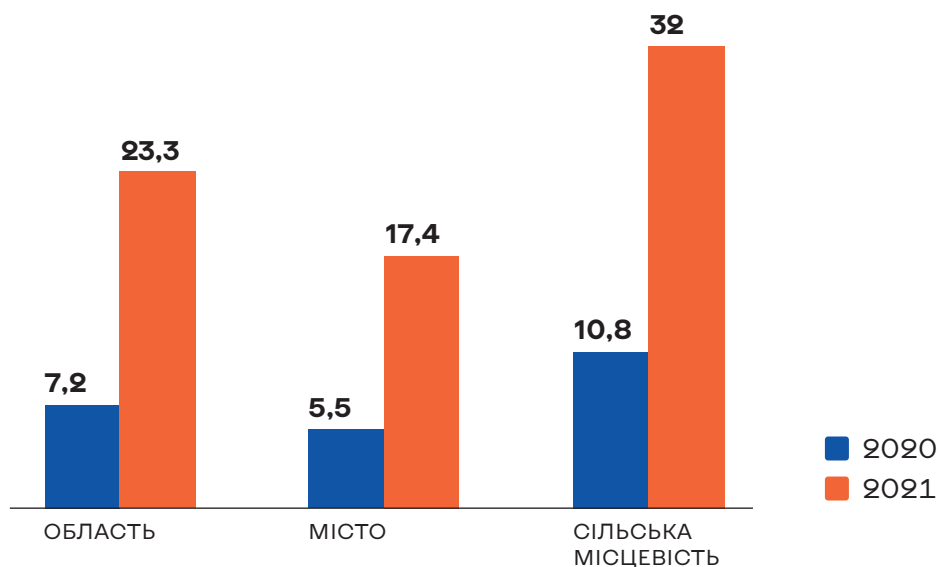
Серед випускників ЗЗСО, які брали участь у зовнішньому незалежному оцінюванні у 2021 році, не змогли подолати поріг з української мови та літератури 5,4% (3,96% – у містах, 8,5% – у сільській місцевості), а з математики – 23,3% випускників (17,4% у містах, 32% – у сільській місцевості). Відповідно у сільській місцевості значно нижчий середній бал з тестування: 140,3 проти 151,4 у містах з української мови і літератури, 132,2 проти 145,6 з математики. Аналогічна ситуація спостерігалася і з результатами випускників закладів загальної середньої освіти, які брали участь у зовнішньому незалежному оцінюванні в 2020 році: не змогли подолати поріг з української мови та літератури 4,6% (6,5% – у сільській місцевості, 3,3% – у містах), а з математики – 7,2% випускників (5,5% у містах, 10,8% – у сільській місцевості). Відповідно у сільській місцевості значно нижчий середній бал з тестування – 141,4 проти 152,2 у містах з української мови і літератури, 131,1 проти 145,5 з математики.

— Відсоток учасників, які не подолали поріг «склав/не склав» з української мови і літератури

Середній бал 2020 року становив - 149,4 (152,2 - місто, 141,4 - сільська місцевість), 2021 - 148,4 (151,4 місто, 140,3 - сільська місцевість).

— Відсоток учасників, які не подолали поріг «склав/не склав» з математики

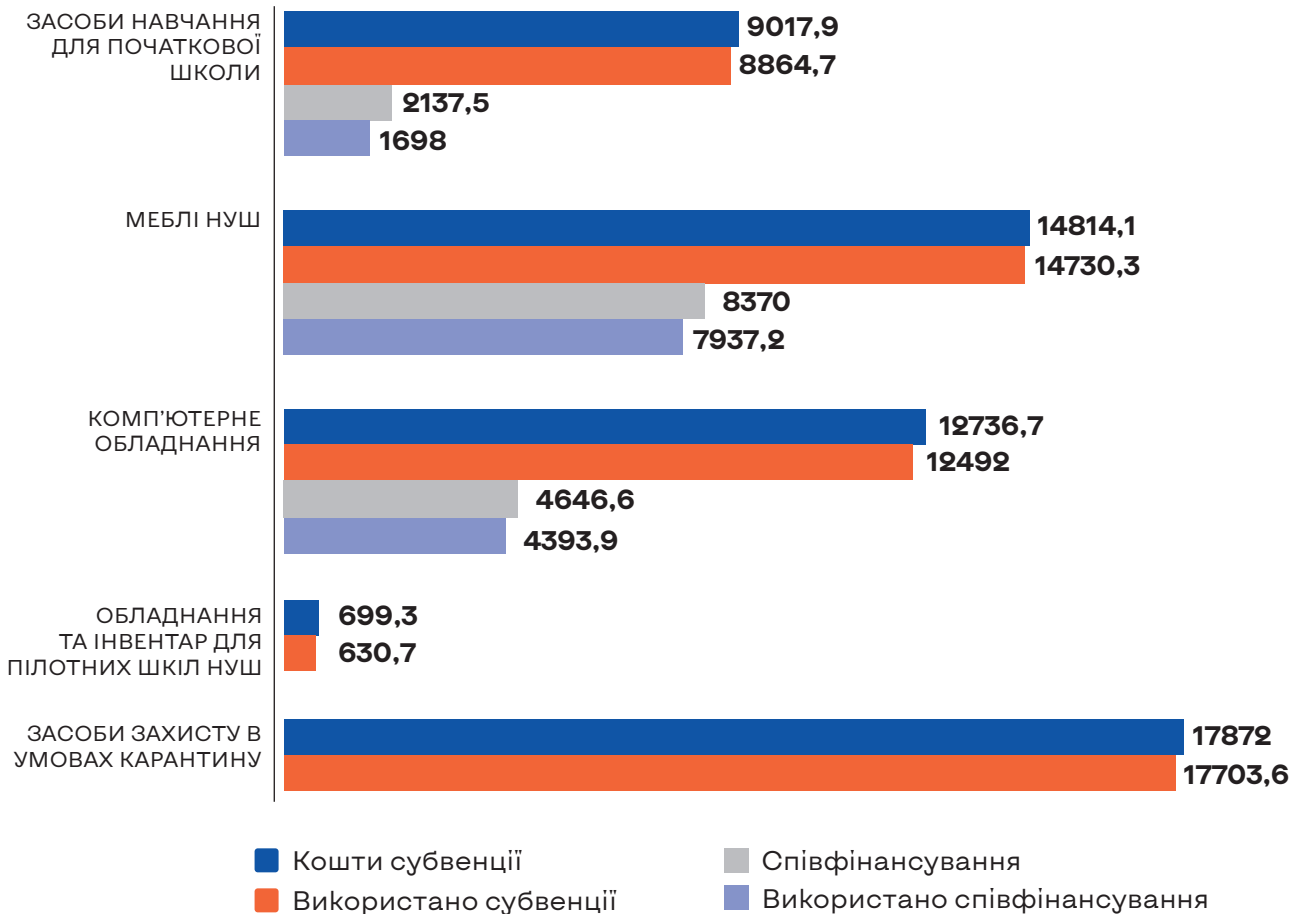
Середній бал 2020 року - 141,9 (145,5 місто, 131,1 - сільська місцевість), 2021 - 142,5 (145,6 місто, 132,2 - сільська місцевість).

Фінансування освіти

У 2020 році Полтавська область отримала 55 139,9 тис. грн субвенції на забезпечення якіс-

ної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа», що було використано на 98,7%. Співфінансування становило 15 154,1 тис. грн та було використано на 92,2%.

— Напрями та обсяги використання коштів субвенції НУШ (тис. грн)

У 2021 році в Полтавській області було передбачено 50 724,8 тис. грн субвенції на забезпечення якісної, сучасної та доступної загальної середньої освіти «Нова українська школа». Із них було використано 38 497,4 тис. грн, що становить 75,9%. Плановий обсяг співфінансування за рахунок коштів місцевих бюджетів становив за 2021 рік - 29 312,1 тис. грн, з яких використано 22 074,8 тис. грн або 75,3%.

На реалізацію програми «Спроможна школа для кращих результатів» у 2020 році Полтавська область отримала 17290,5 тис. грн, а обсяг співфінансування становив 2710,7 тис. грн. Ці кошти спрямовували на 7 проєктів з капітального ремонту, реконструкції ЗЗСО та створення спортивного комплексу в опорній школі. Загалом було використано

но 95 % усіх коштів та 85% коштів державної субвенції.

У 2021 році на програму «Спроможна школа для кращих результатів» у Полтавській області затверджено кошти в сумі 40 000,0 тис. грн, що надійшли наприкінці вересня, а обсяг співфінансування становив 9 246,3 тис. грн. У межах реалізації програми реалізовано 4 проєкти в 4-х ЗЗСО: Щербанівському ліцеї (капітальний ремонт коридорів), Котелевській гімназії №1 (реконструкція будівлі з добудовою спортивної зали), Оржицькій ЗОШ (капітальний ремонт покрівлі) та у Козельщинському ліцею (капітальний ремонт (заміна) м'якої покрівлі). Коштів державної субвенції було освоєно 33,58 млн грн, що становить 84% від загального обсягу коштів місцевих бюджетів (співфінансування) - 6 663,4 тис. грн. - 72%.

На підтримку осіб з особливими освітніми потребами в ЗЗСО 2020 року було спрямовано: 6 052,90 тис. грн на проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг) та 5 500,40 тис. грн на придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку. Загальний відсоток використання субвенції за всіма сферами освіти становив 64,1%. У 2021 році було спрямовано: 5 626,1 тис. грн на проведення (надання) корекційно-розвиткових занять (послуг) та 499,0 тис. грн на придбання спеціальних засобів корекції психофізичного розвитку. Загальний відсоток використання субвенції за всіма сферами освіти у 2021 році становив 72,3%.

На оснащення кабінетів та STEM-лабораторій Полтавська область отримала 26 098,1 тис. грн, що не були використані.

Залишки освітньої субвенції 2019 року, відповідно до розпорядження Уряду, було спрямовано на придбання обладнання для харчоблоків, шкільних автобусів, обладнання для спеціальних шкіл та навчально-реабілітаційних центрів (далі – НРЦ), а також на облаштування теплих вбиралень. Так у Полтавській області:

- на придбання автобусів для 15 ЗО було спрямовано 20 990,8 тис. грн державного бюджету, з яких використано 98%, а також 7 103,0 тис. грн співфінансування;
- на закупівлю обладнання для спеціальних шкіл та НРЦ, у яких навчаються сліпі, із зниженим зором, глухі діти – 441,7 тис. грн, з яких використано лише 68% коштів;
- на обладнання харчоблоків ЗЗСО – 13 250,9 тис. грн, з яких використано було 99,96% від профінансованих та 89,1 від запланованих видатків, співфінансування за напрямом склало 2 593,2 тис. грн. За цим напрямом фінансування отримали 63 ЗЗСО.

Залишки освітньої субвенції 2020 року, відповідно до розпорядження Уряду, спрямовано в 2021 році на придбання шкільних автобусів, обладнання для кабінетів та STEM-лабораторій. Так у Полтавській області:

- за рахунок коштів державної субвенції на умовах співфінансування придбано 18 шкільних автобусів на загальну суму 33 372,8 тис. грн (17 681,0 тис. грн коштів державної субвенції та 15 691,8 тис. грн коштів місцевих бюджетів), у тому числі

один автобус, обладнаний місцями для дітей з особливими освітніми потребами;

- з метою поліпшення якості шкільної природничо-математичної освіти на початку 2021 року за кошти державної субвенції придбано 50 комплектів навчального обладнання для природничо-математичних дисциплін та 5 комплектів STEM-лабораторій для 43 закладів загальної середньої освіти на загальну суму 25 948,6 тис. грн.

У **2021** році придбано шкільні автобуси за кошти субвенції на розвиток окремих територій на умовах співфінансування з місцевим бюджетом Мачухівською територіальною громадою (1 автобус); за рахунок залишків освітньої субвенції минулих років Кобеляцькою та Решетилівською територіальними громадами – по 1 автобусу; за кошти місцевого бюджету – 1 автобус Лохвицькою територіальною громадою; за рахунок благодійних коштів Пришибська територіальна громада отримала 1 шкільний автобус.

Протягом 2021 року за рахунок коштів державної субвенції на умовах співфінансування, зокрема в межах обласної програми «Розвиток освітнього простору Полтавщини» на 2021–2025 роки, придбано 18 шкільних автобусів на загальну суму 33,4 млн. грн (17,7 млн грн – кошти державної субвенції, 15,7 млн грн – кошти місцевих бюджетів), зокрема 1 автобус, обладнаний місцями для дітей з особливими освітніми потребами.

За кошти державної субвенції на засадах співфінансування було придбано 2447 ноутбуків для 357 ЗЗСО з метою створення умов для організації дистанційної освіти.

У 2019 році видатки на 1 учня в Полтавській області становили 25 106 грн (5 місце за вартістю в Україні), у сільській місцевості такі видатки становили 39 164 грн (6 місце за вартістю), а в міській місцевості надання повної загальної середньої освіти становило 18 884 грн (8 місце за вартістю). А от у 2021 році планові видатки на 1 учня в Полтавській області становили 39 186,7 тис. грн, враховуючи кількість учнів на 05.09.2020 року.

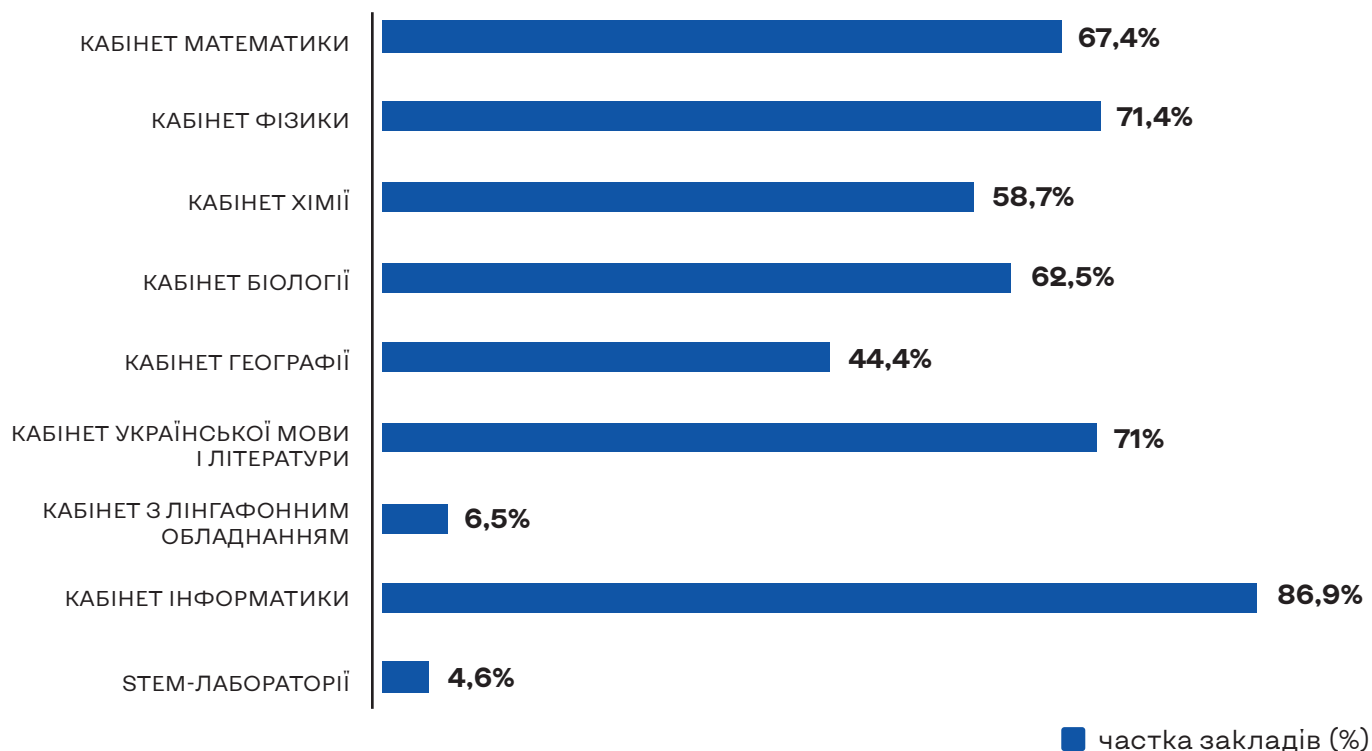
Загалом у 2021/2022 н.р. видатків на оплату праці в ЗЗСО з розрахунку на 1 учня відносно середнього показника по Україні становив 105,4%.

Освітній простір: матеріально-технічне забезпечення, комфорт, безпека

У Полтавській області така кількість закладів має навчальні кабінети:

Предмет	Міська місцевість	Сільська місцевість	Загалом	% від загальної кількості
STEM-лабораторії	17	7	24	4,6
інформатики	158	298	456	86,9
з лінгфонним обладнанням	19	15	34	6,5
української мови і літератури	132	241	373	71
географії	105	128	233	44,4
біології	130	198	328	62,5
хімії	138	170	308	58,7
фізики	144	231	375	71,4
математики	133	221	354	67,4

— Частка закладів, що мають навчальні кабінети від загальної кількості закладів

За статистичними даними в ЗЗСО було 14797 персональних комп'ютерів та 6782 ноутбуків і нетбуків.

В освітньому процесі використовувалось:

- 10602 персональних (стаціонарних) комп'ютерів,
- 6782 мобільних (ноутбуки, нетбуки) комп'ютерів,
- 831 планшет.

Не працювало 2 298 одиниць техніки (10,6% від загальної кількості). Водночас понад 5 років має 9 967 одиниць техніки, що становить 46,2% від загальної кількості. На робочих місцях вчителів використовувалось 3302 одиниць комп'ютерної техніки (18% від кількості техніки, що використовувалась в освітньому процесі). Середній показник навантаження на один комп'ютер становив 10 учнів. Водночас 410 ЗЗСО мали інтерактивні поверхні, з яких 150 (86,2% від загальної кількості міських ЗЗСО) у міській місцевості та 260 у сільській (72,2% від загальної кількості сільських ЗЗСО).

У 2020 році доступ до швидкісного широко-смугового інтернету (100 та більше Мбіт/с) мали 91 ЗЗСО, а бездротовий доступ до такого самого швидкісного інтернету – 73. Загальна кількість закладів, що мала доступ до швидкісного інтернету – 163, що становило 28,1%.

Їдальні/буфети з гарячим харчуванням у 2020 році мали 560 шкіл, з яких 163 у міській та 397 у сільській місцевості. Відтак, відсутніми вони були у 21 ЗО, з яких 13 – у сільській місцевості та 8 – у міській.

Гарячим харчуванням у ЗЗСО у 2021/2022 н.р. забезпечувалося 103768 (75%) учнів (33632 у сільській місцевості та 70136 – у міській місцевості), з яких безоплатним харчуванням було забезпечено 58037 учнів (17 688 у сільській місцевості та 40 349 у міській місцевості). Порівняно із 2020/2021 навчальним роком кількість учнів, що отримували безоплатне гаряче харчування, збільшилась на 596 осіб.

Висновки:

мережа ЗЗСО потребує оптимізації та реорганізації відповідно до освітнього законодавства, зокрема, це створить додаткові умови для збільшення наповнюваності класів та посилення матеріально-техніч-

ної бази ЗЗСО, що разом із підтримкою та професійним зростанням педагогічних працівників, заповненням вакантних посад педпрацівників позитивно впливатиме на результативність навчання. Нагальною потребою є забезпечення безбар'єрного та інклюзивного середовища, а також інтернетизація ЗО.

Виявлені проблеми у сфері повної загальної середньої освіти:

- мережа ЗО потребує вдосконалення, про що свідчать: низька наповнюваність класів, кількість учнів на одного вчителя, кількість класів до 15 учнів, наявність малокомплектних (до 50 учнів) шкіл;
- недоступність ЗО в частині безбар'єрності, зокрема доступ до 1 поверху забезпечено не повною мірою;
- кадрова незабезпеченість: наявність станом на 2020 рік понад 80 вакансій. За даними ЗНЗ-1, ЗО інклюзивних класів залишаються без асистентів учителя;
- тенденція щодо зростання частки здобувачів освіти, що не долають поріг «склав/не склав» з основних предметів, що свідчить про необхідність розвитку системи забезпечення якості освіти;
- розрив знань у дітей з сільської та міської місцевостей, особливо з природничо-математичних дисциплін, зокрема в умовах неоптимізованої мережі закладів та дистанційного навчання;
- низький рівень забезпечення швидкісним інтернетом та комп'ютерною технікою, недостатнє оснащення кабінетів та лабораторій.

2.1.3. Позашкільна освіта

Доступність освіти

Мережа закладів позашкільної освіти (далі – ЗПО) на кінець 2021 року становила 57 закладів, у яких було утворено 1745 гуртків та навчалися 31 412 дітчини (22,6% від кількості дітей шкільного віку). З них комунальними були 54 ЗПО та приватними – 3. Профільних було 54 ЗПО та комплексних – 3. Філії функціонували у 4 ЗПО у кількості 9 одиниць. У сільській місцевості з них були розташовані 4 ЗПО.

Суттєво зменшилась мережа ЗПО шляхом злиття та ліквідації закладів за рішенням територіальних громад (у 2020 році кількість ЗПО

становила 67 закладів). Так середня наповнюваність гуртків становить 18 учнів.

За спрямуваннями мережа профільних ЗПО охоплювала:

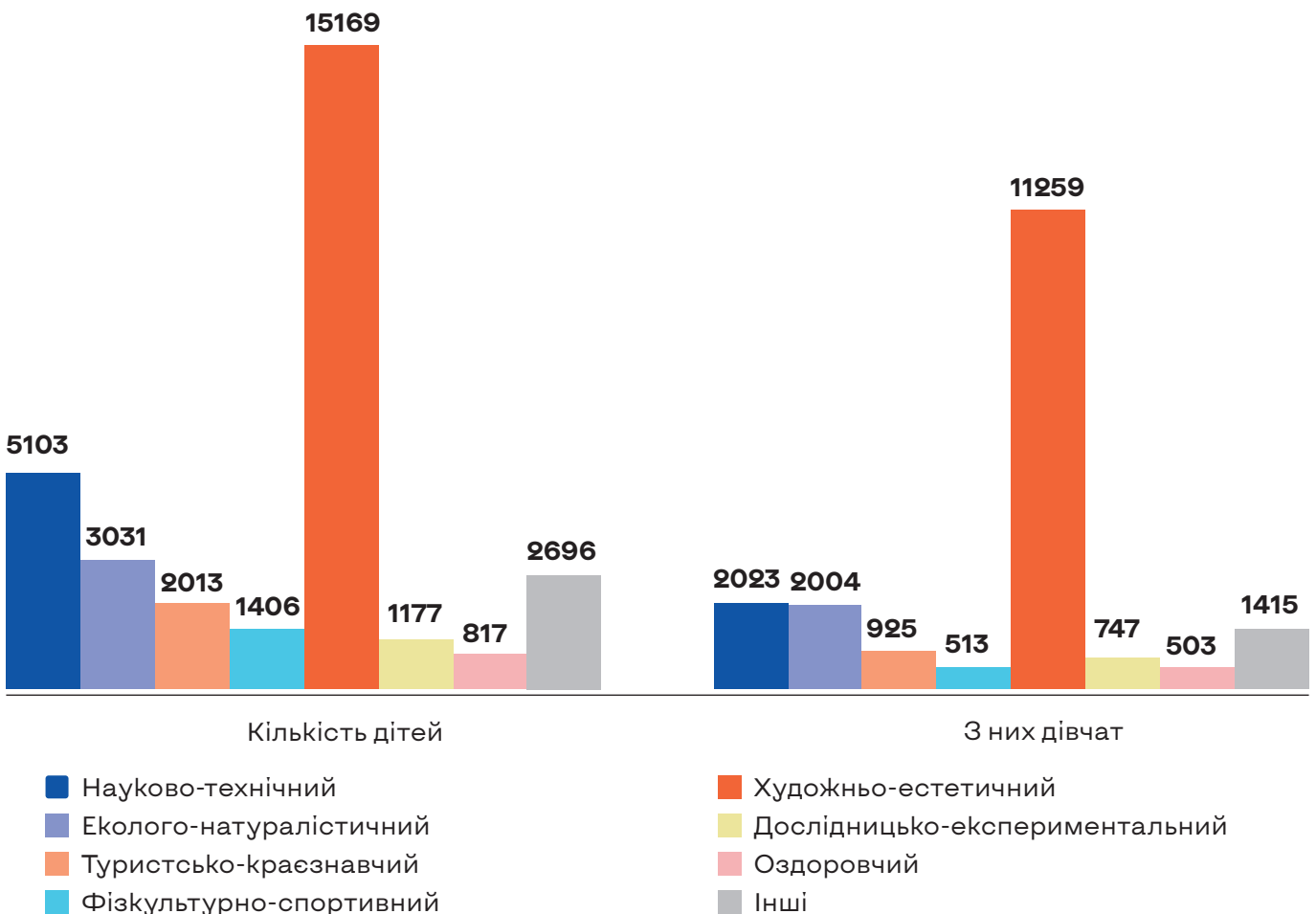
- науково-технічної творчості – 7;
- еколого-натуралістичної творчості – 4;
- туризму, краєзнавства, спорту та екскурсій – 5;
- художньо-естетичної творчості – 30;
- МАН (регіональний осередок) – 1;

- флотилії моряків і річковиків – 1;
- інші заклади – 6.

У 2021 році 74 гуртки в закладах позашкільної освіти утримувались коштом батьків. У них навчалось 928 дітей: 20 дітей у туристично-краєзнавчих гуртках, 202 – у фізкультурно-спортивних, 105 – у художньо-естетичних, 187 – в оздоровчих.

Найбільший контингент мали гуртки та секції художньо-естетичного спрямування, а найменший – оздоровчого.

— Контингент ЗПО за напрямками

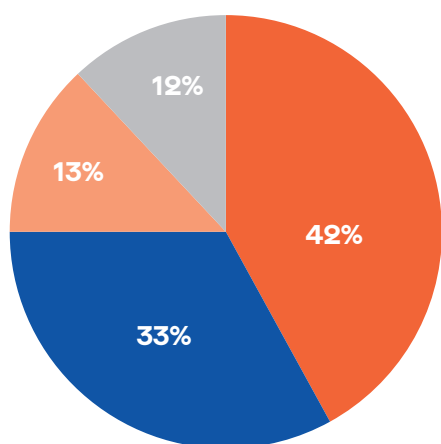

Переважно ЗПО відвідують дівчата (їх частка серед загальної кількості учнів ЗПО становить 61,7%). Найбільшу частку дівчат мають художньо-естетичний (74,2%), еколого-натуралістичний (66,1%), дослідницько-експериментальний (63,5%) та оздоровчий (61,5%) напрями. Найменша частка дівчат у фізкультурно-спортивних (36,5%)

та туристсько-краєзнавчих (45,9%) гуртках та секціях. В гуртках інших напрямів дівчата становлять трохи більше половини контингенту – 52,5%.

Найбільше серед здобувачів позашкільної освіти дітей у віці 7-10 років (що становить 42% від усього контингенту ЗПО).

— Розподіл учнів ЗПО за віком

- До 6 років
- 7-10 років
- 11-14 років
- 15-18 років та більше

Безперешкодний доступ до першого поверху мали 32 ЗПО, що становить 56,1% від загальної кількості ЗПО.

Варто звернути увагу на суттєве скорочення учнів ЗПО з малозабезпечених родин. Так у 2019/2020 н.р. кількість учнів цієї категорії становила 1849 осіб, у 2020/2021 н.р. – 936 учнів (скорочення на 50,6%), а в 2021/2022 н.р. – 791 учень (що порівняно з показниками дворічної давності менше на 57,2%). Враховуючи контингент ЗЗСО (без спеціальних ЗЗСО та спеціальних класів) з числа дітей малозабезпечених сімей у 2019/2020 н.р. що становив 3 687 осіб та у 2021/2022 н.р., що становив 2 887, констатуємо зменшення кількості школярів цієї категорії на 21,7%. Попри це, залишається суттєвим скорочення кількості дітей з малозабезпечених сімей у ЗПО.

Кадровий потенціал

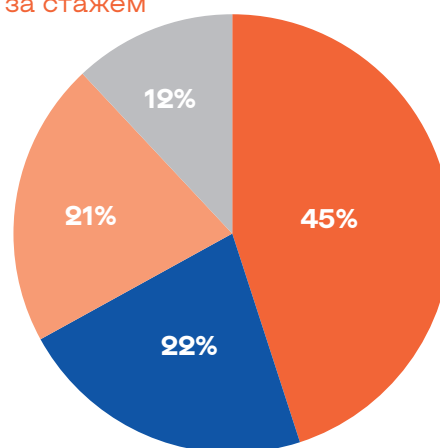
Позашкільну освіту в ЗПО у 2021 році забезпечували 676 педагогічних працівників (що мали основну роботу в закладах), з яких у сільській місцевості – 47.

Усі ЗПО мали призначених директорів (57). Зокрема, мережа ЗПО мала 66 методистів, 3 практичних психологів, 1 соціального педагога.

Найбільша частка педагогічних працівників ЗПО мала стаж роботи понад 20 років та мала 41-50 та понад 55 років.

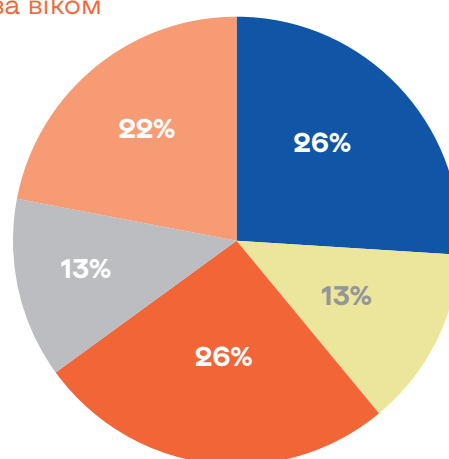
Підвищення кваліфікації забезпечувала ПАНО, на офіційному сайті якої розміщено програму на 120 годин (4 кредити ЄКТС) для керівників гуртків (художньо-естетичного та мистецького, еколого-натуралістичного та туристсько-краєзнавчого, дослідницько-експериментального та науково-технічного, фізкультурно-спортивного та військово-патріотичного напрямів закладів позашкільної освіти). Зокрема, наявна інформація про різні форми навчання.

— Розподіл педагогічних працівників за стажем

- До 3 років
- 3-10 років
- 11-20 років
- понад 20 років

— Розподіл педагогічних працівників за віком

- До 30 років
- 31-40 років
- 41-50 років
- 51-55 років
- понад 55 років

Якість освіти

У 2020 році 8% ЗПО працювали над розбудовою внутрішньої системи забезпечення якості освіти та вже здійснили самооцінювання.

Фінансування освіти

Коштом обласного бюджету станом на 2021 рік функціонувало 53 ЗО комунальної форми власності та 3 заклади приватної форми власності.

Освітній простір: матеріально технічне забезпечення, комфорт, безпека

У 2021 році в Полтавській області функціонувало 5 закладів позашкільної освіти обласного підпорядкування. Вони мали **3 глядацькі зали** (2 в Полтавському обласному центрі естетичного виховання учнівської молоді та 1 у Полтавському обласному центрі науково-технічної творчості учнівської молоді), **3 хореографічних зали** (Полтавський обласний центр естетичного виховання учнівської молоді),

1 майстерню (Полтавський обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді), 1 навчально-дослідну земельну ділянку (Полтавський обласний еколого-натуралістичний центр учнівської молоді), **2 комп'ютерних класи** (Полтавський обласний центр науково-технічної творчості учнівської молоді), **STEM-лабораторія та лабораторія агробіологічних досліджень** (Комунальний заклад Полтавської обласної ради «Полтавська обласна Мала академія наук учнівської молоді»).

У Полтавському обласному центрі естетичного виховання учнівської молоді для забезпечення безперешкодного доступу до будівлі осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення обладнано 2 пандуси, забезпечено вільний проїзд у дверні прорізи, вільне пересування коридором, у вбиральнях облаштовано спеціальні кабінки для відповідної категорії осіб. Територія Полтавського обласного еколого-натуралістичного центру учнівської молоді та його структурних підрозділів є доступною для осіб з інвалідністю.

— Матеріально-технічне забезпечення загальної кількості ЗПО охоплювало:

Вид МТЗ	Кількість ЗПО	Зокрема будинки, клуби, бюро, палаци за спрямуваннями								
		Науково-технічної творчості, станції юних техніків	Еколого-натуралістичної творчості, станції юних натуралістів	Еуризму, краєзнавства, спорту та екскурсій, туристсько-краєзнавчої творчості, станції юних туристів	Художньої творчості, художньо-естетичної творчості, естетичного виховання	Військово-патріотичного напрямку	МАН учнівської молоді (тер. відділення)	Флотилії	Клуби фіз. підготовки	Інші заклади
Спортивна зала	8		2	2	2					2
Хореографічна зала	23		1		17					5
Бібліотека	2		1		1					
Стаціонарний басейн	0									
Майстерня	12	5	1		4		1			1
Теплиця	2		2							
Музей	7	1			4					2
Навчально-дослідний тваринницький комплекс	2		2							
Пасіка	2		2							

Вид МТЗ	Кількість ЗПО	Зокрема будинки, клуби, бюро, палаци за спрямуваннями								
		Науково-технічної творчості, станції юних техніків	Еколого-натуралістичної творчості, станції юних натуралістів	Еуризму, краєзнавства, спорту та екскурсій, туристсько-краєзнавчої творчості, станції юних туристів	Художньої творчості, художньо-естетичної творчості, естетичного виховання	Військово-патріотичного напрямку	МАН учнівської молоді (тер. відділення)	Флотилії	Клуби фіз. підготовки	Інші заклади
Кордодром	3	2			1					
Картодром	1	1								
Навчально-дослідна земельна ділянка	7		4		3					
Стадіон	2		1		1					
Навчальні судна та маломірні плав.засоби	2			1			1			
Автобуси	5	1	1	1	2					
Легкові автомобілі	8	2	1	1	2		1	1		
Комп'ютерні класи	12	3	1		5		1		2	
Науково-дослідна лабораторія	1						1			
Фотостудія	3	1	1						1	

Висновки:

Суттєво зменшується мережа ЗПО та кількість дітей із малозабезпечених родин, наявні гуртки, що функціонують коштом батьків. Водночас понад 40% ЗПО не мають безперешкодного доступу до 1 поверху, 2 ЗПО потребують капітального ремонту. Переважно освітні послуги в ЗПО отримують дівчата та діти віком 7-10 років. Не всі ЗПО мали належне матеріально-технічне обладнання, зокрема, регіональний осередок МАН не мав комп'ютерного класу, спортивної зали не мали заклади військово-патріотичного спрямування тощо.

Виявлені проблеми

у сфері позашкільної освіти:

- незорієнтованість позашкільля на запити та інтереси підлітків, а також хлопців;
- значний відтік контингенту дітей із малозабезпечених родин, що може свідчити про незорієнтованість позашкільля до потреб, інтересів дітей та можливостей родин;

- низьке охоплення дітей навчанням в ЗПО у сільській місцевості;
- недостатнє та застаріле матеріально-технічне забезпечення ЗПО.

2.1.4. Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта

Доступність освіти

Мережа закладів професійної освіти Полтавської області охоплює 33 державні заклади професійної (професійно-технічної) освіти (далі - ЗП(ПТ)О). Серед ЗП(ПТ)О - 9 закладів третього атестаційного рівня: ВПУ та Центри ПТО (37%), 24 заклади другого атестаційного рівня (73%); 29 закладів мають право надавати повну загальну середню освіту (88 % мережі), 9 закладів здійснюють лише професійну підготовку (зокрема 4 заклади при установах виконання покарань).

Підготовку кваліфікованих робітників для будівництва здійснюють 13 освітніх закладів, промисловості – 19, сільського господарства – 13, транспорту – 18, сфери обслуговування – 9, громадського харчування – 23. Протягом 2016-2021 років обласна система професійної (професійно-технічної) освіти Полтавщини була реформована у зв'язку з децентралізацією, зниженням показників прийому/випуску здобувачів освіти і, як наслідок, зменшенням контингенту учнів ЗП(ПТ)О. Задля оптимального використання навчальних, методичних, кадрових та фінансових ресурсів освітня мережа з 43 ЗП(ПТ)О оптимізована до 33. Полтавська область за загальним обсягом набору здобувачів професійної освіти в розрахунку на 10 тис. мешканців посідає 7 місце в загальнонаціональному рейтингу. Водночас 96,06% від загального обсягу набору – бюджетні місця.

У 2021 році у ЗП(ПТ)О навчалося понад 9 тис. осіб за 108 робітничими професіями та 5 спеціальностями за освітньо-професійним рівнем «фаховий молодший бакалавр». Майже 90% юнаків і дівчат здобували дві й більше професій, що посилює соціальний захист молоді на сучасному ринку праці.

Водночас з-поміж 12300 випускників 9-х класів 17,6% продовжують навчання в ЗП(ПТ)О та 21,8% у закладах фахової передвищої освіти. Це означає, що 39,4% випускників 9-х класів ЗЗСО вступають до закладів фахової передвищої та професійної (професійно-технічної) освіти.

У ЗП(ПТ)О області реалізуються права на освіту дітей з особливими освітніми потребами. Так на базі освітніх закладів, у яких створені всі необхідні умови для навчання та проживання у гуртожитках зазначеної категорії осіб, сформовані спеціальні групи. 225 дітей із спеціальними потребами отримують конкурентоспроможні на регіональному ринку праці професії будівельної галузі, сфери обслуговування тощо.

До мережі закладів фахової передвищої освіти області належать 26 коледжів, серед яких 18 з державною, 7 – із комунальною та 1 – приватної форми власності. 14 коледжів входять до структури закладів вищої освіти як структурні підрозділи, що становить 53,8 % від мережі коледжів регіону.

Загальний контингент студентів фахових коледжів становить понад 12,4 тис. осіб, у середньому 476 студент на коледж. У коледжах із комунальною формою власності навчається майже 3,3 тис. студентів, із державною – понад 9,0 тис. осіб.

Близько 4,9 тис. здобувають освіту за освітнім рівнем молодшого спеціаліста, понад 7,5 тис. – фахового молодшого бакалавра.

Фахова передвища освіта є відкритою та доступною для різних категорій осіб. Зокрема, серед студентів 328 дітей-сиріт, дітей, позбавлених батьківського піклування та осіб з їх переліку, 175 осіб з інвалідністю.

На базі закладів фахової передвищої освіти підготовка здійснюється за такими галузевими напрямками: юридичний, сільське господарство, ІТ-технології, транспорт, торгівля, освіта, медицина, культура, промисловість, харчування.

Освітній процес у закладах фахової передвищої освіти області забезпечували 2153 науково-педагогічні працівники.

Висновки:

Сфери професійної (професійно-технічної) та фахової передвищої освіти, як свідчить статистика, є затребуваними в регіоні та популярними серед випускників ЗЗСО. Мережа закладів була оптимізована, що дало змогу ефективніше використовувати наявний потенціал для якісної підготовки робітників.

2.1.5. Вища освіта

Полтавська область не має комунальних закладів освіти, що забезпечують здобуття вищої освіти. Водночас вищу освіту в Полтавській області забезпечують:

- Полтавський національний педагогічний університет імені В.Г. Короленка;
- Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»;
- Полтавський державний аграрний університет;
- Кременчуцький національний університет імені Михайла Остроградського;
- Полтавський державний медичний університет;
- Вищий навчальний заклад Укоопспілки «Полтавський університет економіки і торгівлі».

2.1.6. Сформованість системи управління освітою

72 % ЗЗСО забезпечували відкритість та доступність інформації про стан моніторингу якості освіти відповідно до Закону України «Про освіту».

98 % ОМС оприлюднювали офіційну звітність про всі отримані та використані кошти, а також перелік і вартість товарів, робіт, послуг, спрямованих на потреби кожного із заснованих ними закладів освіти, та інші видатки у сфері освіти.

Висновки:

Не всі ЗО забезпечують відкритість інформації, зокрема щодо отримання та використання публічних коштів.

Наскрізні проблеми:

- потреба у підвищенні кваліфікації та професійному супроводі педагогічних працівників;
- недоступність інформації про різних суб'єктів підвищення кваліфікації та їх програми;
- не всі ЗО забезпечують інформування громадськості відповідно до законодавства.

2.2. Аналіз впливу повномасштабної збройної агресії рф проти України на сферу освіти в регіоні

Аналіз впливу повномасштабної збройної агресії рф проти України здійснено на підставі оперативних даних МОН станом на 11.09.2022 року.

2.2.1. Дошкільна освіта

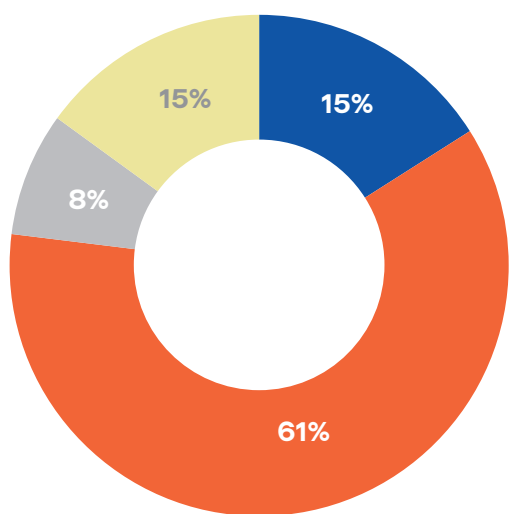
Доступність освіти

У Полтавській області продовжують функціонувати 611 закладів дошкільної освіти, з яких

лише 94 (15%) функціонує в звичному (очному) режимі, 375 (61%) – дистанційно та 48 (8%) – у змішаному режимі. Інші 94 (15%) заклади не мають визначеного формату функціонування на подальший навчальний рік.

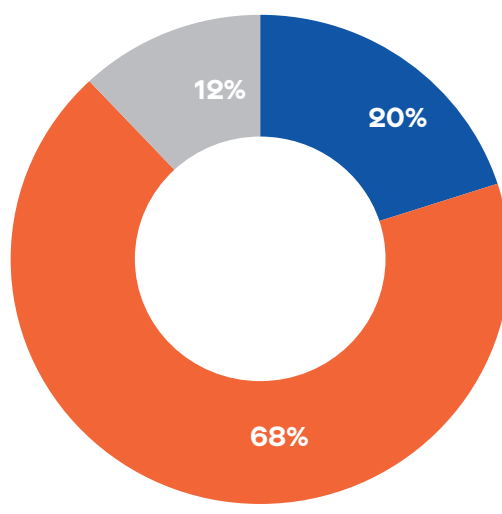
Контингент ЗДО становить 5 639 (20%) дітей на очній формі, 19 077 (68%) – дистанційній, 3 453 (12%) – змішаній. У ЗДО на початок навчального року виховується 677 внутрішньо переміщених осіб.

— Розподіл закладів за форматами функціонування

- Очний
- Дистанційний
- Змішаний
- Не визначено

— Розподіл вихованців за формами здобуття освіти

- Очний
- Дистанційний
- Змішаний

Ще 16 ЗДО можуть функціонувати, однак наразі є прихистком (місцем тимчасового проживання) для ВПО.

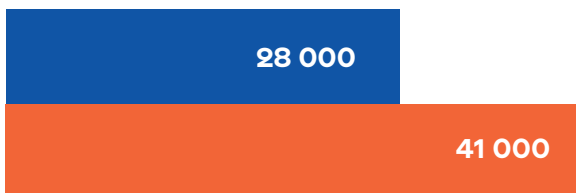
Порівняно з показниками до початку повномасштабного вторгнення кількість закладів освіти не зазнала істотних змін (функціонує 98,5%), натомість кількість вихованців скоротилась майже на третину (збережено 68,7% контингенту).

— Кількість ЗДО

- На момент воєнного стану
- До повномасштабного вторгнення

— Кількість вихованців

- На момент воєнного стану
- До повномасштабного вторгнення

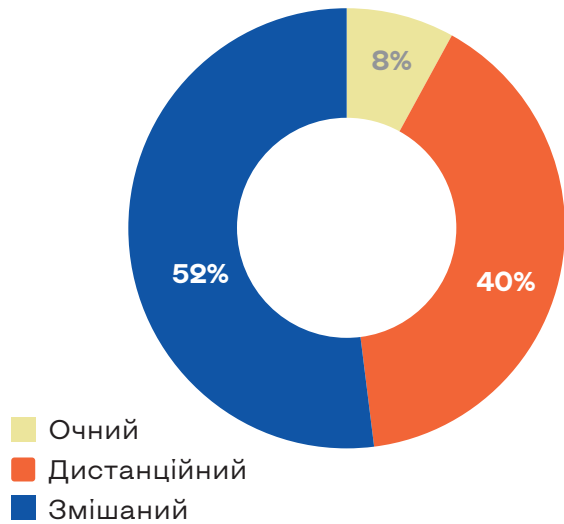
2.2.2. Повна загальна середня освіта

Доступність освіти

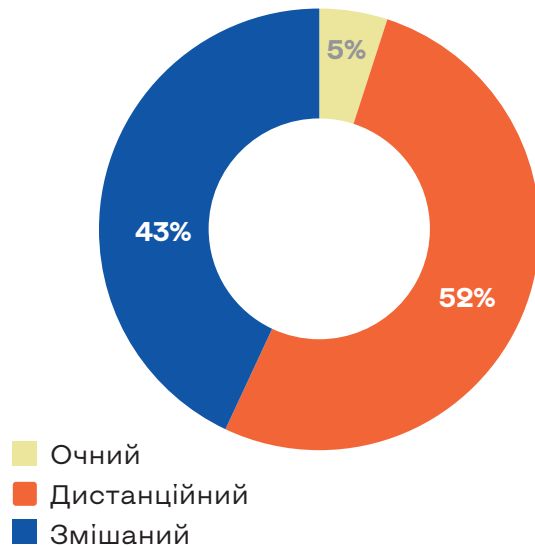
На території регіону продовжують функціонувати 531 ЗЗО, з яких лише 41 (8%) функціонує в звичному (очному) режимі, 212 (40%) – дистанційно та 278 (52%) – у змішаному режимі.

Отже, очно здобувають повну загальну середню освіту 6 223 (5%) здобувачі, дистанційно – 72 179 (53%), у змішаному режимі – 59 886 (43%). Зокрема, 12 258 (9% від загальної кількості) учнів перебуває за кордоном. Водночас 5 554 дітей ВПО здобувають освіту в закладах Полтавщини.

— Розподіл закладів за форматами функціонування

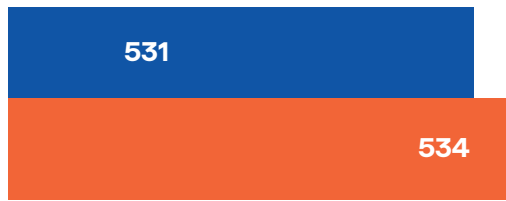

— Розподіл здобувачів за формами здобуття освіти

Порівняно з показниками до повномасштабного вторгнення, суттєвих змін у складі закладів освіти та їх контингенту не відбулося, адже продовжують функціонувати 99,4% закладів та навчатися в них 99,7% здобувачів.

— Кількість ЗЗСО

- На момент воєнного стану
- До повномасштабного вторгнення

— Кількість здобувачів

- На момент воєнного стану
- До повномасштабного вторгнення

Ще 27 ЗЗСО можуть функціонувати, однак наразі є прихистком (місцем тимчасового проживання) для ВПО. Підвезення до закладів освіти потребує 15 102 учні, проте здатність підвезення становить 12 505 (82,8%). Тобто показник задоволення цієї потреби скоротився за час повномасштабної війни на 15,9%.

Кадровий склад

За межі України станом на 20.07.2022 виїхали 356 педагогічних працівників закладів загальної середньої освіти, тоді як станом на 14.04.2022 цей показник становив – 482 педагогічних працівники. На сьогодні повернулися з-за кордону – 126 педпрацівників (26 %).

Освітнє середовище

На листопад 2022 було наявне таке комп'ютерне обладнання у ЗЗСО: комп'ютери – 6183 шт., ноутбуки – 8072 шт., планшети – 387 шт., принтери – 4082 шт., веб-камери – 2146 шт.

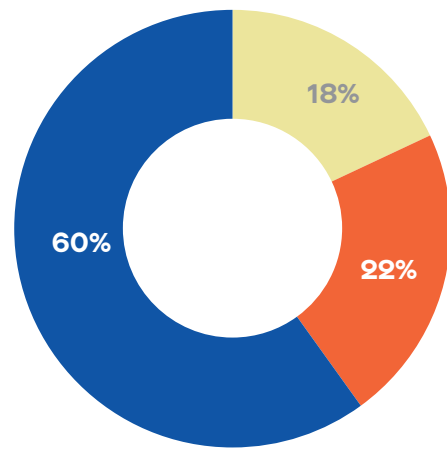
Утім потреба в такому обладнанні все ще залишається: комп'ютери – 1832 шт., ноутбуки – 5151 шт., планшети – 2389 шт., принтери – 1793 шт., веб-камери – 3193 шт.

2.2.3. Позашкільна освіта

Доступність освіти

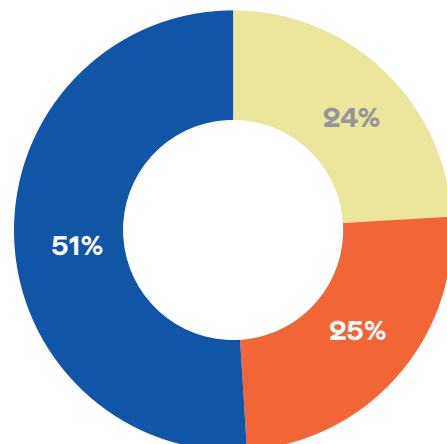
На території регіону функціонує 45 закладів позашкільної освіти, з яких 8 працюють у звичному режимі, 10 – у дистанційному, 27 – у змішаному. Очно позашкільну освіту отримує 3 613, дистанційно – 3 865, у змішаному режимі – 7 723. Прихистком для ВПО є 2 заклади освіти.

— Розподіл закладів за форматами функціонування

- Очний
- Дистанційний
- Змішаний

— Розподіл здобувачів за формами здобуття освіти

- Очний
- Дистанційний
- Змішаний

Найбільших змін внаслідок воєнних дій зазнала саме сфера позашкільної освіти, оскільки порівняно з попереднім навчальним роком кількість закладів скоротилася на 20%, а контингент здобувачів – на 60%.

— Кількість ЗПО

- На момент воєнного стану
- До повномасштабного вторгнення

— Кількість здобувачів

- На момент воєнного стану
- До повномасштабного вторгнення

2.2.4. Створення безпечних умов та зміни в складі населення області

За даними порталу saveschools.in.ua, в області немає повністю зруйнованих закладів освіти, натомість пошкодженими є 10 закладів.

Загалом у закладах освіти області розміщено 260 захисних споруд цивільного захисту, організована робота щодо обстеження наявних будівель закладів освіти з метою встановлення можливості їх використання для укриття як споруд подвійного призначення та найпростіших укриттів.

У Полтавській області проживає понад 190 тис. внутрішньо переміщених осіб. За оперативними даними, у закладах освіти проживають 5 430 внутрішньо переміщених осіб.

3. Аналіз сильних та слабких сторін, а також загроз та можливостей розвитку освіти в області (SWOT-аналіз)

СИЛЬНІ СТОРОНИ	СЛАБКІ СТОРОНИ
<ul style="list-style-type: none"> реалізація обласної програми «Розвиток освітнього простору Полтавщини на 2021-2025 роки»; умовне визначення регіону як опорного в умовах дії воєнного стану; обласні програми підтримки обдарованої молоді (преміювання); наявність електронної карти закладів освіти області; наявність опорних шкіл; високий відсоток ЗДО та ЗЗСО, що продовжують функціонувати в умовах війни; наявність елітарної освіти (наукові ліцеї); підвищення кваліфікації педагогічних кадрів на базі ПАНО; підготовка педагогічних кадрів на базі Полтавського національного педагогічного університету імені В.Г. Короленка; ефективне залучення коштів державного бюджету (субвенцій та їх залишків) для розвитку освітнього середовища; участь в проектах міжнародної технічної допомоги. 	<ul style="list-style-type: none"> неоднорідна спроможність громад (часто низька); низька фінансова спроможність щодо модернізації закладів освіти та комп'ютеризації ОУО, ЗЗСО ; незавершений процес оптимізації мережі закладів освіти; низький рівень готовності до роботи в дистанційному форматі; недостатнє інвестування в розвиток матеріально-технічного забезпечення закладів освіти, особливо ЗДО та ЗПО; незначна кількість ЗЗСО, які проводять самооцінювання та беруть участь в інст. аудитах; професійне вигорання педагогічних працівників; відсутність програм мотивації молоді до роботи в закладах освіти; формальний підхід до створення безпечного та комфортного середовища.
МОЖЛИВОСТІ	ЗАГРОЗИ
<ul style="list-style-type: none"> донорські ресурси для розвитку освіти; врегулювання нормативної бази; розвиток партнерства в межах країни та області; розвиток співробітництва територіальних громад; діджиталізація в сферах освіти та управління освітою; право вибору різних суб'єктів надання освітніх послуг для підвищення кваліфікації педагогічних та непедагогічних працівників; зацікавленість роботодавців у професійних кадрах, а керівників ТГ у розвитку бізнесу в громадах. 	<ul style="list-style-type: none"> воєнні загрози; руйнування критичної інфраструктури; внутрішня міграція населення; відтік фахівців за кордон/інших регіонів; недосконала нормативно-правова база, законодавчі колізії та обмеження в умовах воєнного стану; скорочення державного фінансування, дефіцит місцевих бюджетів разом із збільшенням видатків; несприятлива епідеміологічна ситуація; дискомунікація в управлінні освітою різних рівнів; деструктивні психологічні впливи на учасників освітнього процесу; низька престижність педагогічної праці; бюрократизація; процеси «відкату» реформи НУШ.

4. Пріоритизація ключових проблем системи освіти Полтавської області

Враховуючи SMART-підхід до визначення цілей (що мають бути конкретними, досяжними, вимірюваними, актуальними та обмеженими у часі – у нашому випадку терміном дії Стратегії), робочою групою було здійснено пріоритизацію проблем для коректного визначення системи цілей та завдань.

Тож пріоритетними проблемами, вирішенню яких має сприяти Стратегія, є:

1. Неefективна мережа закладів освіти, що, зокрема, не відповідає потребам, спричиненим міграцією населення в умовах війни і повоєнного періоду.
2. Низька якість освіти, особливо у сільській місцевості, та освітні втрати, спричинені як тривалими карантинними заходами, так і умовами повномасштабної війни.
3. Нерівний доступ до якісної освіти, зокрема в умовах використання дистанційних технологій навчання.
4. Безпекові умови та психологічна підтримка часто не відповідають загрозам та викликам воєнного стану.
5. Застаріла матеріально-технічна база закладів освіти.
6. Нереформована система професійної (професійно-технічної) освіти недостатньо задовольняє потреби ринку праці та економіки регіону.

5. Стратегічне бачення розвитку освіти Полтавської області

Візія/Кінцева мета:

Кваліфіковані та вмотивовані педагоги-новатори надають якісну, доступну та демо-

кратичну освіту в безпечному освітньому просторі та в межах партнерської системи управління освітою.

6. Стратегічні цілі

Стратегічна ціль 1.

Заклади освіти мають безпечне та комфортне освітнє середовище

Обґрунтування:

Безпечне освітнє середовище – одна з гарантій освітнього законодавства здобувачам освіти та працівникам закладів. Особливої актуальності ця гарантія набуває в умовах воєнного стану, надзвичайної ситуації або надзвичайного стану. Так облаштування укриттів, надання психологічної підтримки, інтеграція ВПО до освітнього простору регіону, забезпечення харчування, зокрема безоплатного для пільгових категорій,

є базовими потребами, задоволення яких стане основою для подальшого розвитку сфери освіти та поліпшенню якості освіти. Зокрема, простір закладів освіти, що має бути комфортним та оснащеним, додатково мотивуватиме здобувачів освіти. Ці та інші чинники сприятимуть сталості освітнього процесу в умовах війни та повоєнної відбудови, а також позитивно впливатимуть на результативність навчання.

Операційна ціль 1. Заклади освіти мають безпечне освітнє середовище та забезпечують якісну психологічну підтримку учасникам освітнього процесу.

Завдання:

- облаштування укриттів в закладах освіти;
- формування психологічної служби закладів освіти, забезпечення ЗО психологами відповідно до потреби та штатного розпису;
- здійснення заходів пожежної безпеки в ЗО;
- здійснення заходів, спрямованих на поглиблення взаємодії учасників освітнього процесу з представниками психологічної служби закладів освіти;
- здійснення заходів щодо запобігання насильству та булінгу.

Операційна ціль 2. Середовище закладів освіти є комфортним для учасників освітнього процесу та сприятливим для інтеграції ВПО.

Завдання:

- надання підтримки та інтеграція ВПО;
- забезпечення навчання щодо неконфліктної комунікації в освітньому процесі;
- створення місць відпочинку (як для вчителів, так і учнів), осучаснення освітнього середовища;
- сприяння розвитку освітнього середовища ЗДО.

Операційна ціль 3. Оснащення закладів освіти є розвивальним, технологічним та таким, що мотивує до навчання та викладання.

Завдання:

- створення навчальних кабінетів;
- модернізація обладнання навчальних кабінетів;
- створення медіатеки, ресурсних кімнат тощо;
- забезпечення потреби в комп'ютерній техніці та засобах дистанційного навчання;
- забезпечення ЗО швидкісним інтернетом;
- оновлення матеріально-технічної бази ЗПО.

Операційна ціль 4. Харчування в закладах освіти сприяє зміцненню здоров'я здобувачів та забезпечує соціальний захист дітей з переліку вразливих категорій.

Завдання:

- впровадження та підтримка НАССР у всіх ЗО, що забезпечують харчування;
- модернізація харчоблоків;
- підготовка та підвищення кваліфікації кухарів;
- забезпечення харчування дітей з особливими дієтичними потребами;

- аналіз та розроблення ефективної моделі організації харчування.

Очікуваний результат:

- спроможна психологічна служба, що якісно надає послуги здобувачам освіти;
- укриття ЗО пристосовані для перебування здобувачів освіти та працівників ЗО та є комфортними;
- оснащені навчальні кабінети сприяють поліпшенню якості освіти та вмотивованості дітей у навчанні;
- учасники освітнього процесу задоволені організацією харчування в ЗО.

Показники:

- 6.1. Комфортне психосоціальне середовище.
- 6.2. Безпечність закладів освіти, учнів та педагогічних працівників.
- 6.3. Сучасний освітній простір.
- 7.1. Матеріально-технічне забезпечення закладів.
- 7.2. Забезпечення сучасного ІКТ обладнання та інтернету.

Стратегічна ціль 2.

Педагогічні працівники ефективно використовують інструменти дистанційного навчання, моніторингу освітніх втрат та розривів, є вмотивованими до професійної діяльності, фахового зростання

Обґрунтування:

Концепція Нової української школи передбачає зміну ролі вчителя – від єдиного наставника та джерела знань до фасилітатора, тьютора, модератора в індивідуальній освітній траєкторії дитини. Відтак система освіти потребує вмотивованих та компетентних педагогічних працівників, готових до інновацій. Адже саме з таким учителем дитина відчуватиме себе комфортно, буде вмотивована до навчання та досягатиме високих результатів навчання. Зокрема, управлінські процеси потребують дебіюрократизації та діджиталізації в сучасних умовах.

Операційна ціль 1. Педагогічні працівники забезпечені супроводом та умовами для професійної діяльності та розвитку.

Завдання:

- забезпечення працівників ЗО та органів управління освітою комп'ютерною технікою, доступом до платформ дистанційного навчання, підключенням до інтернету;
- створення умов для ефективного функціонування ЦПР;
- створення умов для сертифікації педагогічних працівників;
- створення умов для моніторингу освітніх втрат та розривів.

Операційна ціль 2. Педагогічна освіта та подальша робота в закладах освіти стають привабливими для абітурієнтів.

Завдання:

- популяризація педагогічної освіти в ЗО;
- впровадження регіональних програм підтримки молодих вчителів.

Операційна ціль 3. Підготовка, перепідготовка та підвищення кваліфікації педагогічних працівників відповідає запитам часу, зокрема щодо використання дистанційних технологій навчання, моніторингу освітніх втрат і розривів та впровадження старшої профільної школи.

Завдання:

- забезпечення педагогічних працівників інструментарієм та методиками моніторингу освітніх втрат та розривів;
- підготовка та супровід педагогічних працівників у межах впровадження старшої профільної школи;
- оновлення програм підвищення кваліфікації педагогічних працівників відповідно до викликів часу;
- залучення до навчання, підвищення кваліфікації педагогічних працівників, а також освітніх управлінців різних суб'єктів освітньої діяльності;
- навчання педагогічних працівників щодо дієвих інструментів дистанційного навчання.

Операційна ціль 4. Дебюрократизація та діджиталізація управління освітою на різних рівнях

Завдання:

- зменшення бюрократичного навантаження на працівників ОУО;
- впровадження в управлінські процеси інструментів електронної взаємодії та інших освітніх цифрових продуктів;

- проведення навчання представників ОУО щодо здійснення освітнього менеджменту за допомогою цифрових продуктів.

Очікуваний результат:

- заповнення вакантних посад у ЗО;
- підготовка, підвищення кваліфікації педагогічних працівників сприяє поліпшенню якості освіти;
- розширення ринку суб'єктів підвищення кваліфікації в регіоні;
- супровід та підтримка педагогічних працівників мотивує до професійної діяльності та запобігає професійному вигоранню;
- ОУО витрачають менше ресурсів на ведення звітності та документації.

Показники:

- 2.1. Умови для підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, постійного професійного розвитку педагогів.
- 2.2. Забезпечення освітніх закладів кваліфікованим персоналом.
- 5.1. Сформованість ефективних органів УО.
- 5.3. Прозорість та відкритість роботи органів управління освітою.

Стратегічна ціль 3.

Мережа закладів освіти є доступною та ефективною

Обґрунтування:

Реформа НУШ передбачає впровадження старшої профільної школи з 2027 року, що потребує створення відповідної мережі закладів освіти, які забезпечуватимуть профільну середню освіту академічного та професійного спрямування, організації підвезення, пансіонів для її доступності та інших умов, необхідних для здобуття якісної профільної середньої освіти. Водночас інші заклади освіти, як і ліцеї, мають бути доступними для учасників освітнього процесу, мати безбар'єрний простір для осіб з ООП та забезпечувати їм належну підтримку. Зокрема, заклади освіти мають задовольняти інтереси та освітні потреби учнів, у тому числі при плануванні старшої профільної школи. Оптимізація закладів освіти, сприятиме посиленню їх спроможності, адже малокомплектні ЗЗСО, ЗЗСО з незначною наповнюваністю класів, зокрема ті, у яких вчителі вимушені викладати 3 та більше предметів, часто не в змозі забезпечувати конкурент-

ну освіту, якої потребують здобувачі освіти для набуття ключових компетентностей для успішної життєдіяльності. Міжмуніципальне співробітництво підсилуватиме результат трансформації мережі, адже сприятиме розвитку освіти, спільному розв'язанню проблем у сфері освіти, а також забезпечуватиме рівний доступ до різноманіття освітніх послуг.

Операційна ціль 1. Реорганізована мережа закладів освіти відповідає вимогам законодавства, демографічній ситуації та задовольняє освітні потреби здобувачів.

Завдання:

- створення мережі старшої профільної школи;
- створення ефективної мережі закладів для забезпечення початкової та базової середньої освіти (реорганізація ЗО відповідно до законодавства);
- створення мережі пансіонів.

Операційна ціль 2. Заклади освіти є архітектурно та фізично доступними.

Завдання:

- забезпечення підвезення до ЗО відповідно до потреби;
- забезпечення безбар'єрного доступу до приміщень ЗО;
- облаштування вбиралень для осіб з інвалідністю;
- створення місць у ЗДО в міській місцевості;
- популяризація дошкільної освіти в сільській місцевості;
- створення умов безперешкодного доступу осіб з ООП до ЗПО.

Операційна ціль 3. Діти з особливими освітніми потребами мають рівний доступ до освіти та рівнів підтримки.

Завдання:

- забезпечення інклюзивної освіти та рівнів підтримки дітей з ООП;
- створення інклюзивних класів відповідно до потреби;
- забезпечення розвитку ІРЦ;
- забезпечення ЗО асистентами вчителя/вихователя відповідно до потреби.

Операційна ціль 4. Співробітництво між територіальними громадами посилює спроможність освітньої мережі та здатність реагувати на нові виклики, спричинені воєнними загрозами.

Завдання:

- оновлення освітніх послуг ЗПО відповідно до запитів та інтересів дітей та підлітків;
- популяризація різних напрямів позашкільної роботи;
- забезпечення доступу до якісної позашкільної освіти в умовах співробітництва територіальних громад;
- сприяння розвитку міжмуніципального співробітництва, зокрема щодо поліпшення якості освіти в сільській місцевості.

Очікуваний результат:

- зменшення розриву в якості освіти сільської та міської місцевостей;
- збільшення охоплення дітей дошкільною освітою;
- забезпечення доступу до якісної профільної освіти;
- середовище ЗО адаптоване для дітей з ООП та/або інвалідністю, у якому вони отримують належну підтримку;
- забезпечення повної потреби в підвезенні до ЗО;
- позашкільна задовольняє запити й інтереси дітей та підлітків.

Показники:

- 1.1. Охоплення навчанням.
- 1.2. Територіальна та фізична доступність до ЗО.
- 1.3. Мережа закладів освіти.
- 3.1. Результати освітнього процесу.
- 3.2. Організація освітньої діяльності та освітнього процесу відповідно до стандартів.
- 7.3. Забезпечення енергетичної ефективності будівель закладів освіти.
- 7.4. Будівлі та приміщення закладів освіти.

Стратегічна ціль 4.

Професійна (професійно-технічна) та фахова передвища освіта зорієнтовані на відновлення економіки та відповідають запитам ринку праці та здобувачів

Обґрунтування:

У межах реалізації реформи децентралізації передбачено передачу на місцевий рівень управління й фінансування системи закладів професійної (професійно-технічної) освіти, що потребує ефективних управлінських рішень. Водночас налагодження державно-приватного партнерства, розвиток

дуальної освіти, модернізація закладів освіти сприятимуть поліпшенню якості освітніх послуг. Популяризація робітничих професій також є нагальним завданням, що постає перед системою освіти. Так сфера професійної (професійно-технічної освіти) задовольнятиме запити роботодавців та ринку праці загалом, що особливо важливо в умовах війни та подальшої повоєнної відбудови регіону та України.

Операційна ціль 1. Професійна (професійно-технічна) освіта та фахова передвища є затребуваними на ринку освітніх послуг Полтавщини.

Завдання:

- завершення процесів передачі ЗП(ПТ)О до комунальної власності;
- оптимізація мережі ЗП(ПТ)О відповідно до регіональних потреб ринку праці;
- популяризація робітничих професій у межах профорієнтації в ЗО;
- оновлення змісту професійної (професійно-технічної) освіти;
- підготовка ЗП(ПТ)О та ЗФПО до забезпечення профільної середньої освіти за новим Державним стандартом.

Операційна ціль 2. Сучасне й технологічне освітнє середовище, а також партнерство з роботодавцями забезпечують якісну підготовку та дають змогу досягати високої фахової майстерності.

Завдання:

- розвиток дуальної освіти;
- забезпечення підвищення кваліфікації працівників ЗП(ПТ)О та та ЗФПО ;
- налагодження партнерства з організаціями роботодавців;
- розвиток мережі НПЦ;
- оновлення матеріально-технічної бази ЗП(ПТ)О та та ЗФПО .

Очікуваний результат:

- професійна освіта є затребуваною;
- ЗП(ПТ)О задовольняють потреби економіки та ринку праці в регіоні;
- сучасне оснащення ЗП(ПТ)О та дуальна освіта сприяють якісній підготовці майбутніх робітників;
- ЗП(ПТ)О та ЗФПО готові до забезпечення профільної середньої освіти за новим Державним стандартом

Показники:

- 3.2. Організація освітньої діяльності та освітнього процесу відповідно до стандартів;
- 2.2. Забезпечення освітніх закладів кваліфікованим персоналом;
- 2.1. Умови для підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, постійного професійного розвитку педагогів;
- 5.2. Взаємодія органів влади з громадськістю, учасниками освітнього процесу з питань управління освітою.

Стратегічна ціль 5.

У закладах загальної середньої освіти ефективно впроваджується військово-патріотичне виховання

Операційна ціль 1. Заклади освіти забезпечені якісним матеріально-технічним оснащенням військово-патріотичного виховання.

Завдання:

- забезпечення закладів освіти сучасним обладнанням, технікою, інструментами та пристроями з військово-патріотичного виховання;
- створення в закладах освіти середовища формування національної та громадянської ідентичності.

Операційна ціль 2. Педагогічні працівники забезпечені якісним професійним розвитком та вмотивовані впроваджувати військово-патріотичне виховання.

Завдання:

- забезпечення якісної інтеграції військово-патріотичного виховання в освітній процес закладів загальної середньої освіти;
- забезпечення закладів освіти фахівцями з предмету «Захист України»;
- створення у спроможних територіальних громадах міжшкільних ресурсних центрів військово-патріотичного виховання;
- підвищення кваліфікації педагогічних працівників за напрямками військово-патріотичного виховання;
- розбудова міжінституційного співробітництва у сфері військово-патріотичного виховання
- забезпечення якісного викладання предмета «Захист України» шляхом укладання договорів міжмуніципального співробітництва

Очікуваний результат:

- в учасників освітнього процесу сформовано громадянську та соціальну компетентність;
- матеріально-технічне забезпечення викладання предмета «Захист України» відповідає вимогам програми;
- заклади загальної середньої освіти мають сучасне матеріально-технічне оснащення військово-патріотичного виховання, що сприяє наданню якісних освітніх послуг;

- педагогічні працівники вмотивовані до впровадження військово-патріотичного виховання в закладах загальної середньої освіти.

Показники:

- 7.1. Матеріально-технічне забезпечення закладів освіти;
- 2.1. Умови для підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, постійного професійного розвитку педагогів.

7. Система моніторингу та оцінювання результативності

Реалізувати Стратегію розвитку освіти Полтавської області заплановано протягом 2023 – 2027 років.

На підставі визначених стратегічних та операційних цілей Департамент освіти і науки Полтавської ОВА затверджує дорожню карту щодо реалізації Стратегії розвитку освіти Полтавської області в тримісячний строк з моменту її схвалення, забезпечує її виконання на засадах відкритості та прозорості.

Етапність реалізації Стратегії розвитку освіти Полтавської області визначається відповідною дорожньою картою.

Реалізація Стратегії розвитку освіти Полтавської області забезпечується в межах компетентності спільними зусиллями державних органів, органів місцевого самоврядування та громадськості.

Система моніторингу та оцінювання результативності реалізації регіональної стратегії у сфері освіти передбачає щорічне звітування відповідно до уніфікованої системи критеріїв та індикаторів розвитку освіти.

8. Фінансове забезпечення реалізації Стратегії

Реалізація Стратегії розвитку освіти Полтавської області здійснюватиметься коштом державного та місцевих бюджетів, а також з інших джерел, не заборонених законодавством.

Уніфіковані критерії та індикатори розвитку освіти

Критерій: 1. Доступність освіти

Показник: 1.1. Охоплення навчанням

- 1.1.1. % учнів з особливими освітніми потребами, які навчаються в ЗО в інклюзивних класах (від загальної кількості учнів з особливими освітніми потребами);
- 1.1.2. % дітей дошкільного віку з особливими освітніми потребами, які навчаються в інклюзивних групах (від загальної кількості вихованців ЗДО з особливими освітніми потребами);
- 1.1.3. % дітей 3-5 річного віку, які мешкають на відповідній території та відвідують ЗДО;
- 1.1.4. % учнів, що відвідують гуртки, секції, клуби, культурно-освітні, спортивно-оздоровчі, науково-пошукові об'єднання на базі ЗЗСО;
- 1.1.5. % дітей, що відвідують заклади позашкільної освіти;
- 1.1.6. наявність ІРЦ відповідно до кількості дитячого населення;
- 1.1.7. наявність закладів спеціалізованої освіти;
- 1.1.8. % дітей шкільного віку (від кількості тих, які мешкають на відповідній території), які відвідують ЗЗСО цієї громади
- 1.1.9. % учнів 1-4 класів, які відвідують групи подовженого дня;
- 1.1.10. % випускників 9-х класів, які одержали базову загальну середню освіту та продовжують навчання для здобуття повної загальної середньої освіти у закладах професійної (професійно-технічної) освіти.

Показник: 1.2. Територіальна та фізична доступність до ЗО

- 1.2.1. % ЗО із забезпеченою архітектурною доступністю для маломобільних груп населення та осіб з особливими освітніми потребами (пандуси, поручні, ліфти/підйомники, спеціально обладнані туалети, безперешкодний доступ до поверхів будівлі);
- 1.2.2. % учнів, яким забезпечено підвезення до ЗЗСО і назад (від потреби);
- 1.2.3. % вчителів, яким забезпечено підвезення до ЗЗСО і назад (від потреби);
- 1.2.4. % учнів (від потреби), яким забезпечено підвезення до ЗО і назад, спеціально обладнаними автобусами;
- 1.2.5. % маршрутів шкільних автобусів, які проходять автомобільними дорогами, які мають тверде покриття.

Показник: 1.3. Мережа закладів освіти

- 1.3.1. % ЗЗСО, у яких кількість учнів перевищує проектну потужність;

- 1.3.2. % ЗДО, у яких кількість вихованців перевищує проєктну потужність;
- 1.3.3. % ЗЗСО, у яких кількість учнів менша проєктної потужності;
- 1.3.4. % ЗДО, у яких кількість вихованців менша проєктної потужності;
- 1.3.5. % наповнюваності класів (середня наповнюваність класів відносно максимальної кількості учнів, визначених законодавством);
- 1.3.6. % наповнюваності інклюзивних груп в ЗДО;
- 1.3.7. % наповнюваності інклюзивних класів в ЗЗСО;
- 1.3.8. кількість дітей у ЗДО у розрахунку на 100 місць;
- 1.3.9. % ЗО, у яких фактична наповнюваність класів більша, або дорівнює розрахунковій наповнюваності класів;
- 1.3.10. % наповнюваності груп, гуртків, секцій, клубів, культурно-освітніх, спортивно-оздоровчих, науково-пошукових об'єднань у ЗПО (середня наповнюваність відносно максимальної кількості учнів/вихованців, визначених законодавством);
- 1.3.11. % наповнюваності груп, гуртків, секцій, клубів, культурно-освітніх, спортивно-оздоровчих, науково-пошукових об'єднань у ЗЗСО (середня наповнюваність відносно максимальної кількості учнів/вихованців, визначених законодавством);
- 1.3.12. % малокомплектних ЗЗЗО від загальної кількості ЗЗСО в громаді;
- 1.3.13. % ЗЗСО, у яких організовано двозмінне навчання;
- 1.3.14. % учнів, які навчаються у другу зміну (від загальної кількості учнів);
- 1.3.15. % класів-комплектів від загальної кількості класів початкової школи.

Критерій: 2. Кадровий потенціал

Показник: 2.1. Умови для підвищення кваліфікації педагогічного персоналу, постійного професійного розвитку педагогів

- 2.1.1. % громад області, педагогічні працівники яких отримують послуги ЦПРПП;
- 2.1.2. наявність інформації на сайті ЦПРПП/ОУО про можливість педагогічних працівників підвищити кваліфікацію в інших суб'єктів освітньої діяльності окрім ІППО (%), (наявність освітнього ринку послуг з підвищення кваліфікації педпрацівників);
- 2.1.3. % педагогічних працівників, які підвищили кваліфікацію в ІППО;
- 2.1.4. % педагогічних працівників, охоплених регіональними програми мотивації педагогів (доплати, премії, стажування молоді тощо);
- 2.1.5. % реалізованих регіональних програм щодо розвитку освіти;
- 2.1.6. % охоплених педагогічних працівників програмами підвищення кваліфікації з військово-патріотичного виховання.

Показник: 2.2. Забезпечення закладів освіти кваліфікованим персоналом

- 2.2.1. % вчителів, які викладають навчальні предмети інваріантного складника навчального плану і мають відповідну фахову освіту;
- 2.2.2. % від потреби практичних психологів;
- 2.2.3. % від потреби соціальних педагогів;
- 2.2.4. % від потреби асистентів учителя, які працюють з дітьми з ООП за умови інклюзивного навчання;
- 2.2.5. % від потреби асистентів вихователя, які працюють з дітьми з ООП за умови інклюзивного навчання;
- 2.2.6. % вакантних посад (педагогічні працівники);
- 2.2.7. % учителів, які успішно пройшли сертифікацію;
- 2.2.8. % вчителів-експертів, які пройшли навчання та залучаються до проведення інституційних аудитів;
- 2.2.9. % педагогічних працівників, які мають середній і вище рівень володіння цифровою компетентністю;
- 2.2.10. частка вчителів, які викладають 3 і більше предметів;
- 2.2.11. розподіл вчителів за віком: до 30 років включно, 31-40 років, 41-50 років, 51-54 роки, 55-60 років, понад 60 років.

Критерій: 3. Якість освіти

Показник: 3.1. Результати освітнього процесу

- 3.1.1. % випускників ЗЗСО (11-12 кл), які долають поріг ДПА у формі ЗНО з української мови (за умови проведення ЗНО*);
- 3.1.2. % випускників ЗЗСО (11-12 кл), які долають поріг ДПА у формі ЗНО з математики (за умови проведення ЗНО*);
- 3.1.3. % випускників ЗЗСО (11-12 кл), які долають поріг ДПА у формі ЗНО з історії України (за умови проведення ЗНО*);
- 3.1.4. % випускників базової середньої освіти, що досягають достатнього рівня за результатами ДПА з української мови (за умови проведення ДПА*);
- 3.1.5. % випускників базової середньої освіти, що досягають достатнього рівня за результатами ДПА з математики (за умови проведення ДПА*);
- 3.1.6. % ЗПТО, що впроваджують елементи дуальної форми освіти;
- 3.1.7. % працевлаштованих випускників за здобутою професією, що навчалися за бюджетні кошти.

Показник: 3.2. Організація освітньої діяльності та освітнього процесу відповідно до стандартів

- 3.2.1. % ЗО, управлінські та освітні процеси яких оцінено на достатній та високий рівень за результатами інституційного аудиту (від загальної кількості, які пройшли інституційний аудит);
- 3.2.2. % ЗО, які оприлюднюють результати щорічного самооцінювання.

Критерій: 4. Фінансування

Показник: 4.1. Використання освітньої субвенції

- 4.1.1. % видатків на оплату праці ЗЗСО у розрахунку на 1 учня відносно середнього показника по Україні;
- 4.1.2. % видатків на оплату праці ЗЗСО у розрахунку на 1 учня відносно середнього показника по області;
- 4.1.3. % покриття видатків на заробітну плату в ЗЗСО за рахунок освітньої субвенції;
- 4.1.4. % видатків на 1 учня відносно середнього показника по Україні;
- 4.1.5. % видатків на 1 учня відносно середнього показника по області;
- 4.1.6. % освоєння субвенції НУШ;
- 4.1.7. % освоєння субвенції на інклюзію.

Показник: 4.2. Видатки на освіту, що забезпечують освітній процес і розвиток освіти

- 4.2.1. % коштів на освіту в структурі місцевого бюджету;
- 4.2.2. % власних коштів у структурі видатків на загальну середню освіту;
- 4.2.3. % видатків на харчування в структурі видатків на загальну середню освіту;
- 4.2.4. % закладів освіти, які використовують аутсорсинг, зокрема фабрики-кухні, в організації послуг харчування;
- 4.2.5. утримання 1 кв.м площі ЗЗСО;
- 4.2.6. % коштів в структурі видатків на надання загальної середньої освіти, що складають видатки на дидактичні матеріали;
- 4.2.7. % видатків капітального характеру в структурі видатків на надання загальної середньої освіти;
- 4.2.8. % видатків на професійний розвиток та підвищення кваліфікації педагогічного персоналу в структурі видатків на освіту.

Показник: 4.3. Залучення додаткових коштів з джерел, не заборонених законодавством

- 4.3.1. % коштів спеціального фонду в структурі видатків на освіту.

Критерій: 5. Сформованість системи управління освітою

Показник: 5.1. Сформованість ефективних органів УО

- 5.1.1. забезпеченість ОУО кадрами, %;
- 5.1.2. % ОУО, у сфері компетентності яких є виключно управління освітою.

Показник: 5.2. Взаємодія органів влади з громадськістю, учасниками освітнього процесу з питань управління освітою

5.2.1. % реалізованих громадських проєктів, спрямованих на освіту (від кількості проєктів-переможців у бюджеті участі);

5.2.2. % учнів, що позитивно оцінюють діяльність органів учнівського самоврядування (за результатами опитування);

5.2.3. % батьків, що позитивно оцінюють діяльність органів батьківського самоврядування (за результатами опитування);

5.2.4. % ЗО, якими опікуються піклувальні/піклувальна (наглядова) ради/рада;

5.2.5. %учасників освітнього процесу, що позитивно оцінюють діяльність піклувальних рад (за результатами опитування).

Показник: 5.3. Прозорість та відкритість роботи органів управління освітою

5.3.1. Доступ до публічної інформації на сторінці ОУО, відповідно до вимог законів України «Про доступ до публічної інформації» та «Про відкритість використання публічних коштів»;

5.3.2. % ЗО, які забезпечують відкритість та доступність інформації відповідно до вимог ст. 30 Закону України «Про освіту» на сайті ЗО/ОУО;

5.3.3. % ОМС, які оприлюднюють офіційну звітність про всі отримані та використані кошти, а також перелік і вартість товарів, робіт, послуг, спрямованих на потреби кожного із заснованих ними закладів освіти, та інші видатки у сфері освіти;

5.3.4. % ЗО, які мають вебсайт.

Показник: 5.4. Розробленість стратегії розвитку на всіх рівнях управління

5.4.1. наявність у стратегії розвитку (області/громади) цілей щодо розвитку освіти;

5.4.2. наявність стратегії розвитку освіти та відповідного плану реалізації.

Показник: 5.5. Забезпечення позитивного іміджу органів управління освітою та закладів освіти

5.5.1. % учасників освітнього процесу, які підтверджують відсутність корупції в закладі освіти (за результатами анкетування);

5.5.2. % учасників освітнього процесу, які заявляють про дотримання принципів академічної доброчесності в закладі освіти (за результатами анкетування);

5.5.3. % учасників освітнього процесу, які мають позитивну думку щодо організації управлінських процесів в ОУО/закладі освіти (за результатами анкетування).

Критерій: 6. Комфорт і безпека

Показник: 6.1. Комфортне психосоціальне середовище

6.1.1. % здобувачів освіти, які вважають освітнє середовище безпечним і комфортним (за даними опитування);

6.1.2. % педагогічних працівників, які вважають освітнє середовище безпечним і комфортним (за даними опитування)

6.1.3. співвідношення ухвалених рішень, проведених заходів до кількості звернень щодо проявів дискримінації, цькування, %.

Показник: 6.2. Безпечність закладів освіти, учнів та педагогічних працівників

6.2.1. % ЗО, у яких облаштовані укриття місткістю не менше 50% від кількості здобувачів освіти;

6.2.2. % закладів освіти, що мають укриття;

6.2.3. задоволеність учасників освітнього процесу умовами в укриттях ЗО (за результатами опитування);

6.2.4. % ЗО, які забезпечують медичне обслуговування учнів;

6.2.5. % ЗО, які отримали позитивний висновок ДСНС щодо забезпеченості засобами пожежної безпеки;

6.2.6. % ЗО, у яких впроваджено НАССР (отримали позитивний висновок Держспоживслужби);

6.2.7. % ЗО, що створили безпечне користування мережею інтернет (збереження персональних даних учасників освітнього процесу, контент-фільтри, оновлені антивірусні програми, моніторинг шкільних сайтів ЗО тощо);

6.2.8. % учнів, які задоволені умовами раціонального харчування до загальної кількості учнів, які харчуються (опитування);

6.2.9. % вчителів та учнів, які взяли участь у навчаннях щодо дій у надзвичайних ситуацій, до загальної кількості вчителів та учнів ЗО;

6.2.10. % ЗО, у яких територія та приміщення недоступні для несанкціонованого доступу сторонніх осіб;

6.2.11. % закладів освіти, що мають власні котельні;

6.2.12. % закладів освіти, що мають джерела резервного живлення.

Показник: 6.3. Сучасний освітній простір

6.3.1. % ЗО, у яких комплексно забезпечено комфортний простір (наявність зон активного та пасивного відпочинку для учнів, меблі, санітарні приміщення);

6.3.2. % ЗО, що осучаснили бібліотеки, створили медіатеки тощо;

6.3.3. % ЗО, у яких облаштовано ресурсні кімнати;

6.3.4. % ЗО з облаштованими вчительськими (з зонами для роботи та відпочинку).

Критерій: 7. Матеріально-технічне забезпечення

Показник: 7.1. Матеріально-технічне забезпечення закладів

7.1.1. % ЗО з обладнаними лабораторіями та кабінетами, відповідно до вимог;

7.1.2. % закладів освіти зі спортзалами до загальної кількості закладів на відповідній території;

7.1.3. % закладів освіти, у яких обладнані кімнати для зберігання зброї;

7.1.4. % закладів освіти, у яких матеріально-технічна база забезпечує якісне військово-патріотичне виховання.

Показник: 7.2. Забезпечення сучасного ІКТ обладнання та інтернету

7.2.1 % ЗО, у яких всі класи приєднані до швидкісної мережі інтернет/ Wi-Fi (не нижче 100 М/бт);

7.2.2. кількість учнів на 1 комп'ютер;

7.2.3. % ЗО, які забезпечені ІКТ засобами не старішими 5 років;

7.2.4. % ЗО, які мають обладнання для проведення дистанційного навчання у синхронному режимі;

7.2.5 % вчителів, забезпечених персональною комп'ютерною технікою.

Показник: 7.3. Забезпечення енергетичної ефективності будівель закладів освіти

7.3.2. % ЗО, у яких проведено комплексну термомодернізацію (дах, стіни, вікна, двері тощо);

7.3.3. % витрат на оплату комунальних послуг і енергоносіїв у обсязі видатків загального фонду місцевого бюджету на освіту;

7.3.4. % ЗО з впровадженою системою енергоменеджменту.

Показник: 7.4. Будівлі та приміщення закладів освіти

7.4.1. % закладів освіти, у яких проведено капітальний ремонт (не пізніше 5 років);

7.4.2. % закладів освіти, що потребують капітального ремонту.

Список скорочень

- ВПО - внутрішньо-переміщені особи
- ГПД - групи подовженого дня
- ДПА - державна підсумкова атестація
- ЗДО - заклади дошкільної освіти
- ЗЗСО - заклади загальної середньої освіти
- ЗО - заклади освіти
- ЗП(ПТ)О - заклади професійної (професійно-технічної) освіти
- ЗПО - заклади позашкільної освіти
- ЗФПО - заклади фахової передвищої освіти
- ІРЦ - інклюзивно-ресурсні центри
- МГН - маломобільні групи населення
- НУШ - Нова українська школа
- ОДА - обласна державна адміністрація
- ООП - особливі освітні потреби
- ПАНО - Полтавська академія неперервної освіти

СТРАТЕГІЯ
розвитку освіти Полтавської області
на 2023-2027 роки

Керівник робочої групи з розроблення
Стратегії розвитку освіти
Полтавської області на 2023-2027 роки

Директор
Полтавської академії неперервної
освіти ім. М. В. Остроградського
Віталій ЗЕЛЮК

